

**POLITECHNIKA
GDAŃSKA**

WYDZIAŁ ARCHITEKTURY

Imię i nazwisko studenta: Aleksandra Czerska
Nr albumu: 159772
Studia drugiego stopnia
Forma studiów: stacjonarne
Kierunek studiów: Architektura
Specjalność: Architektura (studia w j. polskim)

PRACA DYPLOMOWA MAGISTERSKA

Tytuł pracy w języku polskim: Dziedzictwo kulturowe architektury modernistycznej w historycznym centrum miasta. Kino Milenium na Starym Rynku w Słupsku.

Tytuł pracy w języku angielskim: Cultural heritage of modernist architecture in the historic city center. Milenium movie theatre in the Old Square.

Potwierdzenie przyjęcia pracy	
Opiekun pracy <i>podpis</i> 	Kierownik Katedry/Zakładu (pozostawić właściwe) <i>podpis</i>
dr inż. arch. Monika Arczyńska	

Data oddania pracy do dziekanatu:

Streszczenie

Tematem pracy dyplomowej jest stworzenie koncepcji zagospodarowania Starego Rynku w Słupsku oraz historycznego kwartału zabudowy, na którym obecnie znajduje się powojenny, modernistyczny budynek kina Milenium. Obiekt aktualnie zaadoptowany jest pod funkcję handlową. Praca ma na celu przywrócenie pierwotnej funkcji kina oraz poszerzenie jej o inne dziedziny kultury wyższej w nowo projektowanych budynkach na terenie historycznego kwartału.

Problematyka tematu dotyczy stosunku społeczeństwa do powojennej architektury modernistycznej oraz próby zrozumienia z czego on wynika. Została również postawiona teza mówiąca o konieczności rewaloryzacji powojennej architektury modernistycznej w procesie ochrony konserwatorskiej w ramach ochrony dóbr kultury współczesnej.

słowa kluczowe: <powojenna architektura modernistyczna>, <Stary Rynek>, <kino>, <adaptacja>, <miejsca kulturalne>

Abstract

The subject of the diploma thesis is to create a concept for the land development of the Old Market Square and the historic quarter, where nowadays the post-war, modernist building of the Milenium movie theatre is being located. The facility is currently adapted for a commercial function. The aim of the work is to restore the original function of the movie theatre and to extend it to other areas of higher culture in the newly designed buildings in the historical quarter.

The subject matter concerns the attitude of society to post-war modernist architecture and an attempt to understand what it results from. A thesis was also put forward, which stresses the need to revalorize post-war modernist architecture in the process of conservation protection as part of the protection of contemporary culture.

keywords: <post-war modernist architecture>, <Old Market Square>, <movie theatre>, <adaptation>, <cultural places>

Spis treści

Wstęp i cel pracy	5
Pojawienie się architektury modernistycznej w centrum miasta historycznego (ryнку) po II Wojnie Światowej.	5
Ponowne narodziny nurtu modernistycznego.	5
Przyczyny pojawienia się architektury modernistycznej w Polsce i za granicą.	5
Nowa architektura w centrum miasta.	6
Powód dewaluacji powojennej architektury.	6
Rewaloryzacja architektury modernistycznej.	7
Działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego powojennej architektury modernistycznej.	8
Problemy adaptacyjne architektury modernistycznej. Przykłady.	8
1.1 Problem finansowania adaptacji. Hotel Cracovia, Kraków.	8
1.2 Trudność w odróżnieniu wartościowej architektury modernistycznej od typowej produkcji 2. poł. XX w. Audytorium Chemii, Wrocław.	10
1.3 Utrata charakteru miejsca. Kino Kosmos, Szczecin.	11
1.4 Niewłaściwa konserwacja oryginalnej tkanki. Centralny Dom Towarowy, Warszawa.	12
1.5 Nieodwracalne zniszczenie niechronionej tkanki. Supersam, Warszawa.	13
Pożądane kierunki adaptacji powojennej architektury modernistycznej. Przykłady.	14
2.1 Relokacja. Dom meblowy Emilia, Warszawa	14
2.2 Rozbudowa. Pawilon Zodiak, Warszawa	15
2.3 Właściwa konserwacja z zachowaniem dotychczasowych funkcji. Spodek, Katowice	17
2.4 Re-use. Stacja Powiśle, Warszawa	18
Wniosek. Lepiej likwidować czy adaptować.	19
Słupsk dawniej i dziś	19
Opis miasta i jego znaczenie na przestrzeni wieków	19
Słupsk po 1945 roku	21
Kontekst historyczny Starego Rynku	21
Nowe inwestycje w Słupsku	23
Nowe oblicze kina Milenium razem ze Starym Rynkiem	24
Centra kulturotwórcze w Słupsku	24
Docenienie na nowo historycznej roli przestrzeni	25
Wykorzystanie ducha miejsca w procesie adaptacji danej przestrzeni pod nowe potrzeby	25
Redefinicja środka ciężkości obiektów kulturalnych w Słupsku	26
Koncepcja urbanistyczna założenia a ustalenia MPZP	26
Rozwiązania architektoniczne	27
Podsumowanie	28
Opis bibliograficzny	28

Wstęp i cel pracy

Problematyka poruszana w poniższej pracy dotyczy postrzegania dziedzictwa kulturowego architektury modernistycznej jako substancję, o którą nie warto dbać m.in. ze względu na negatywne konotacje przez społeczeństwo z latami, w których powstała.

Celem projektu jest ożywienie przestrzeni publicznej wokół Starego Rynku oraz kina Milenium. Program zakłada ponowną adaptację obiektu pod funkcję kinową, uzupełnioną o przestrzenie warsztatowe czy sale konferencyjne, co powinno wpłynąć pozytywnie na odbiór architektury modernistycznej. Koncepcja określa również wypracowanie rozwiązań na Starym Rynku, które będą pozwalały na różnorodne wykorzystanie przestrzeni w zależności od potrzeb. Program pokazuje również sprowadzenie Słupskiego Ośrodka Kultury do centrum miasta, z którego równorzędnie będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy miasta.

Pojawienie się architektury modernistycznej w centrum miasta historycznego (ryнку) po II Wojnie Światowej.

1. Ponowne narodziny nurtu modernistycznego.

W momencie zakończenia II Wojny Światowej biura architektoniczne w całej Polsce dysponowały już koncepcjami i planami odbudowy kraju, które były tworzone w czasie okupacji. Z racji tego, iż większość architektów i urbanistów była z wykształcenia modernistami w powojennych latach podtrzymywano tendencje projektowe lat 20. lecia międzywojennego. W roku 1949 Polska zaczęła podlegać wpływom ZSRR, co skutkowało odejściem od idei modernizmu w stronę socrealizmu, który stał się oficjalnym nurtem architektonicznym w państwie.

Zmiany w strukturze politycznej i społecznej państwa w 1956 roku pociągnęły za sobą zmiany widoczne w architekturze. Narastająca krytyka socrealizmu w latach 50. w rezultacie przekształciła się w silną potrzebę zmian. Wyparto się socrealizmu, jednak nie zaproponowano nic w zamian. Obawiano się narzucania ram, które mogą ograniczać twórczość. Zachęcano do eksperymentowania oraz zdobywania wiedzy studiując architekturę innych krajów, wchłaniając wszystko co *“wartościowe, racjonalne, mądre, ładne, tanie”*.¹

2. Przyczyny pojawienia się architektury modernistycznej w Polsce i za granicą.

W pierwszych latach po wojnie zarówno w Polsce jak i reszcie Europy powrócono do modernistycznych tendencji, które były zwalczane przez doktrynę stalinizmu i nazizmu. Modernizm wydawał się spełniać wymagania, z którymi borykały się zrujnowane miasta, z których najważniejszym było pilne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową. Idee zawarte w Karcie Ateńskiej zostały wdrożone na szeroką skalę. Projektowano całe miasta podporządkowane strefom (mieszkaniowa, usługowa, pracy, wypoczynku). Nowe techniki

¹Cyt. za: Jacek Friedrich, Problem nowoczesności w kulturze architektonicznej powojennego Gdańska, dz. cyt., s. 39-40

budownictwa pozwoliły na szybkie i tanie zaspokajanie wszystkich potrzeb budowlanych.

Lata 50. i 60. architektury na całym świecie były okresem wielu koncepcji. Spotykano się jednak coraz częściej z krytycznymi uwagami pod adresem modernizmu.

Kwestie polityczne sprawiły, że Polska pozostała na uboczu w stosunku do reszty państw świata w czasie głównych przemian. Polscy architekci mieli utrudniony przepływ informacji, nie był on jednak zablokowany - wpływ idei międzynarodowych jest widoczny w polskich realizacjach z tamtego okresu.

Przemiany w strukturze architektonicznej spowodowane zostały również dużym wzrostem liczby ludności w dwudziestoleciu międzywojennym oraz napływem ludności do miast. W ciągu 30 lat (1930 - 1960) liczba ludności mieszkającej w miastach wzrosła z 25 na 48 procent. Rozwijał się przemysł, budowano duże zakłady pracy. Zapewnienie odpowiedniej liczby mieszkań oraz infrastruktury towarzyszącej, takiej jak szkoły, przedszkola, sklepy, czy przychodnie, stało się priorytetem. Równocześnie budowano obiekty sportowe, kulturalne, sanatoryjne, wypoczynkowe, czy religijne.

3. Nowa architektura w centrum miasta.

Budownictwo mieszkaniowe przez cały okres PRL-u było priorytetem. W momencie kiedy duża część historycznych miast była dalej zrujnowana, bądź pusta po uprzątnięciu zburzonej zabudowy, zdecydowano o uzupełnieniu zabudowy śródmiejskiej nową zabudową mieszkaniową. Procesy odbudowy w małych miastach i miejscowościach były wolniejsze niż w Warszawie, głównie ze względu na to, że większość uwagi była zwrócona w stronę odbudowy stolicy.

Po zmianach systemowych w 1956 roku przystąpiono do odbudowy mniejszych miast. Zmienił się jednak stosunek odnośnie odbudowy terenów zabytkowych w stosunku do bezpośrednich lat po wojnie. Nowa tkanka miejska miała pokazywać swój współczesny charakter, a nie być imitacją pierwotnej zabudowy. Takie rozwiązanie miał również swoje polityczne uzasadnienie na tzw. Ziemiach Odzyskanych (jakim był również Słupsk). Wiązało się to z zamiarem zatarcia odcisku po poprzednich mieszkańcach.

Uchronioną zabytkową tkankę miejską uzupełniano także wolnostojącymi obiektami pełniącymi różne funkcje. Nowe budynki wkomponowano w istniejącą zabudowę na zasadzie kontrastu. Tak też się stało na Starym Rynku w Słupsku. W latach 1958-1961 zrealizowano wokół rynku osiedle mieszkaniowe składające się z zespołu bloków mieszkalnych w miejscu dawnej struktury, jednak jedną pierzeję zastąpiono wolnostojącym obiektem kina Milenium, które oddano do użytku w roku 1962.

4. Powód dewaluacji powojennej architektury.

Podczas gdy kryzys tożsamościowy modernizmu w krajach Europy Zachodniej jak i Stanach Zjednoczonych nastąpił w latach 70. (niekiedy nawet wcześniej) w Polsce przypadł on na lata 80.

Połowa lat 70. nie była szczęśliwym czasem dla polskiej gospodarki. Nasilający się

kryzys ekonomiczny skutkował ujemnym wzrostem gospodarczym. Pociągnął za sobą falę strajków i protestów. Stałe podnoszenie cen, inflacja, wszystko to skutkowało w niedoborach we wszystkich sektorach gospodarki państwa. Zmiany polityczne, gospodarki państwowej skutkowały wytworzeniem się prywatnej przedsiębiorczości. Prywatyzacja spółdzielni mieszkaniowych pozwoliła na większą swobodę w działaniu.

Architekturze modernistycznej zarzucano dehumanizację. Przeświadczenie, że architektura modernistyczna skłoni do radykalnej zmiany życia okazało się błędne.

Zaobserwowano potrzebę powrotu do tradycji, negującą wszystkie założenia modernistyczne. Powrócono do ornamentu i form historycznych. Mieszano ze sobą i dowolnie łączono różne stylistyki. Nastął czas postmodernizmu, który operował śmiało kolorem, tworząc odważne formy.

5. Rewaloryzacja architektury modernistycznej.

Warunkiem koniecznym w procesie ochrony konserwatorskiej² powojennej architektury modernistycznej jest jej rewaloryzacja. Może to być proces bardzo trudny ze względu na mentalne bariery, jakie nasze społeczeństwo posiada w stosunku do tego nurtu.

O wiele prościej jest poddać taki budynek rozbiórce, bądź modernizacji, która pozbawi go cech stylowych. Ponowne wartościowanie architektury modernistycznej należy opierać na potencjale estetycznym, jaki posiada, oraz znaczeniu historycznym. Niestety powojenna architektura modernistyczna była budowana w czasach socjalizmu, więc jakość użytych materiałów oraz wykonania pozostawia wiele do życzenia. Te czynniki również nie wpływają na pozytywny odbiór tej architektury.

Zachowanie ciągłości użytkowania budynku jest czynnością niezbędną do zahamowania jego niszczenia. Możliwe byłoby pomyśleć, że skoro architektura modernistyczna jest oszczędna w swojej wymowie to prosta bryła jest podatna na zmiany w celu zaadaptowania pod nową funkcję. Jednak problem stanowią współczesne warunki techniczne, jakim muszą odpowiadać budynki. Projektowane w latach 60. i 70. obiekty nie odpowiadają teraźniejszym wymaganiom technicznym, dlatego ich adaptacja często jest problematyczna.

Pierwszy krok w kierunku objęcia ochroną obiektów powojennego modernizmu wykonała Generalny Konserwator Zabytków Magdalena Gawin w piśmie z 15 lutego 2016 r. skierowanym do wojewódzkich konserwatorów zabytków odniosła się do ochrony dóbr kultury współczesnej: *“(...) architektura powojenna, o ile odpowiada przymiotom zabytku, określonym w przepisach, może być objęta zarówno wpisem do gminnej ewidencji zabytków, jak i zostać wpisana do rejestru zabytków. Jest to szczególnie ważne wobec postępującego procesu niszczenia wybitnych dzieł architektury polskiej powojennego*

²Ochroną konserwatorską (pełną bądź częściową) podlegają obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej ewidencji zabytków, bądź chronione na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, 2245, z 2019 r. poz. 730, 1696) definiuje zabytek jako *“nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”*.

modernizmu z okresu 1945-89.”³

Podążając tym tropem 29 kwietnia 2019 r. Rada Ochrony Zabytków podjęła uchwałę w sprawie ochrony dziedzictwa architektury i urbanistyki XX wieku w Polsce, gdzie możemy przeczytać: *“Architektura, urbanistyka oraz dzieła techniki XX wieku w Polsce, w tym także powstałe po 1945 roku, stanowią nasze narodowe dziedzictwo kulturowe, wymagające systemowej ochrony, takiej jaką objęte zostało dziedzictwo kulturowe, będące świadectwem rozwoju cywilizacyjnego w innych epokach historycznych.”*⁴

Ze względu na marną jakość wykonania architektury powojennej jesteśmy niejako zmuszeni do szybszej rewaloryzacji tego dziedzictwa, aby zapobiec ewentualnym rozbiórkom bądź zniszczeniem budowli, które mogą być postrzegane jako niesamowicie drogie np. ze względu na technikę wykonania. Taki wybór powinien być bardzo dokładnie przemyślany, aby chronić te obiekty, które faktycznie na tę ochronę zasługują.

Działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego powojennej architektury modernistycznej.

1. Problemy adaptacyjne architektury modernistycznej. Przykłady.

1.1 Problem finansowania adaptacji. Hotel Cracovia, Kraków.

Hotel Cracovia jest doskonałym przykładem powojennej architektury modernistycznej, który jak już ustalono, zasługuje na ratunek, jednak brak na to funduszy.

Historia hotelu jest dość burzliwa. Rozpoczęta na początku lat 50. XX bryła miała być siedzibą Związku Zawodowego, jednak prace przerwano. Po 10 latach, budowa znowu ruszyła, jednak zmieniono funkcje budynku. Tym razem miał znajdować się tam hotel, będący wizytówką Krakowa. Równocześnie budowano przy hotelu kino Kijów. Oba budynki tworzą system tarasów i podestów połączonych ze sobą.

Ze względu na zły stan techniczny w latach 80. wnętrza przeszły drobne zmiany. Niestety pogarszający się stan budynku doprowadził w 2011 roku do zamknięcia hotelu. Został on sprzedany prywatnemu inwestorowi. Rozpoczęła się publiczna debata na temat możliwości uchronienia hotelu od niszczenia. Wiele środowisk doceniało wartość kompozycji architektoniczno-urbanistycznej hotelu wraz z kinem.

Budynek hotelu jest świetnym przykładem socmodernizmu, łączy ze sobą ogromne wrażenie monumentalności przy równoczesnej lekkości parteru. Również wystrój parteru jest

³ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, *Szansa na ochronę zabytków architektury modernistycznej - „Pożegnanie Emilii”*, [dostęp online: 07.02.2020], <http://www.mkidn.gov.pl/pages/posts/szansa-na-ochrone-zabytkow-architektury-modernistycznej---bdquoopozegnanie-emiliirdquo-6292.php>

⁴ Kwestie prawne w sprawie ochrony dóbr kultury współczesnej możemy znaleźć w Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r., poz. 778, z późn. zm.), w której możemy znaleźć zapis: *“dobrach kultury współczesnej” – należy przez to rozumieć niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna”*.

czymś co warto chronić. Reprezentacyjna klatka schodowa wraz z mozaikami na parterze jest czymś unikatowym, gdyż została specjalnie zaprojektowana dla tego budynku.

W 2016 roku część budynku została wpisana do rejestru zabytków. Budynek wymaga pilnego remontu i zmiany funkcji, gdyż kondygnacje III-VII nie odpowiadają współczesnym normatywom. Kolejnym problemem jest azbest znajdujący się w materiałach ściennych. Dlatego proponowanym rozwiązaniem było zostawienie parteru, ze względu na wartości kulturowe, a wyburzenie kondygnacji wyższym i wybudowanie ich na nowo, przypominające dawny charakter budynku, ale odpowiadające przepisom.

Muzeum Narodowe w Krakowie jest obecnie właścicielem budynku hotelu. W hotelu miało powstać Muzeum Architektury i Designu, przestrzenie magazynowe i pracownie konserwatorskie. Jednak to wymagałoby ogromnych nakładów finansowych, których po prostu nie ma. Od 2017 roku Forum Designu używa parteru jako przestrzeni wystawowej. Jednak to za mało aby zapewnić hotelowi ciągłość użytkowania.

Hotel Cracovia w 1965 r. [online: 07.02.2020], https://architektura.smcloud.net/t/photos/t/39610/hotel-cracovia-przed-otwarcie-m-w-1965-roku-widok_199027.jpg

1.2 Trudność w odróżnieniu wartościowej architektury modernistycznej od typowej produkcji 2. poł. XX w. Audytorium Chemii, Wrocław.

Kolejnym zagadnieniem stanowiącym przeszkodę w adaptacji powojennej architektury jest bariera mentalna. Społeczeństwo nie rozumie architektury modernistycznej, dlatego tak trudno jest mu dostrzec wartość historyczną owej architektury. Najważniejszą kwestią w skutecznym chronieniu PRL-owskim zabytków jest rozróżnienie pomiędzy

typowym produktem tamtych czasów, a architektoniczną perłą. Wierzę, że taką perłą jest właśnie Audytorium Chemii we Wrocławiu.

Zaprojektowana przez Krystynę i Mariana Barskich w 1971 roku bryła jest idealnym przykładem myśli, która przyświecała modernistom. Oszczędna w wyrazie, zaprojektowana kompleksowo, od bryły, po klamki do drzwi. We wnętrzu użyto różnorodnych materiałów, które łączono ze sobą na zasadzie kontrastu. Wszystko zostało zaprojektowane w naturalnych odcieniach, uzyskując jedność kolorystyczną. Zaprojektowanie budynku w taki sposób tworzy unikatowe wnętrza, które również należy chronić.

Budynek audytorium od 2007 roku stoi nieużytkowany. Nie spełnia on warunków przeciwpożarowych. Pawilon został wpisany do rejestru zabytków, co uniemożliwiło uczelni zmiany we wnętrzach (audytorium miało zostać podzielone na sale ćwiczeniowe). Obecnie jest traktowany jako magazyn.

Koncepcje adaptacyjne obiektu przewidują wykorzystanie audytorium jako kino połączonego z klubem, muzeum powojennej historii Uniwersytetu, centrum konferencyjnego czy zaadaptowanie go pod usługę gastronomiczną. Opcji jest wiele, jednak Uczelnia twierdzi, że brak na to funduszy. Jednak aby obiekt mógł zacząć na siebie zarabiać, musi zacząć ponownie być użytkowany z uszanowaniem obecnej tkanki.

Audytorium Chemii, Wrocław. [online: 07.02.2020], https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/pressland-cms/cache/article_show_cover/rd/11301578-audytorium-wydzialu-chemii.jpeg

1.3 Utrata charakteru miejsca. Kino Kosmos, Szczecin.

Kino Kosmos, zaprojektowane przez Andrzeja Korzeniowskiego, w 2003 roku zakończyło swoją działalność. Niestety kino mieszczące 600 widzów nie było w stanie konkurować z sieciowymi multipleksami, które pręźnie zaczęły powstawać w naszym kraju.

Oddane do użytku zostało w 1959 roku. Kino zostało odsunięte od historycznej zabudowy pierzei tworząc plac. Obiekt łączył się z przestrzenią placu poprzez duże

przeszklenia na parterze. Mozaika zdobiąca front kina została wykonana przez Sławomira Lewińskiego. W 2006 roku obiekt został wpisany do rejestru zabytków. Nie przeszkodziło to jednak w 2015 roku nowemu właścicielowi kina na wybudowanie przed kinem nowego biurowca, który dopełnił pierzeję ulicy Wojska Polskiego, całkowicie zasłaniając widok dawnego kina. Teraz na elewację kina można spoglądać tylko pod bardzo ostrym kątem. Trudno w takich warunkach docenić kunszt obiektu.

w 2016 roku budynek kina został częściowo odrestaurowany, jednak nadal stał pusty. Jesienią 2019 roku otwarto hol, w której prowadzone są spotkania, stand-upy, koncerty. W 2020 roku planowane jest ponowne otwarcie głównej sali kinowej, która może posłużyć jako przestrzeń konferencyjna. Właściciel nie wyklucza, że sala będzie używana również jako kino.

Ponadto zapowiada się zaaranżowanie przestrzeni przed budynkiem. Szkoda tylko, że jest bardzo mała ze względu na zasłaniający budynek biurowca. Dodatkowo jest absolutnie niewidoczna z jednej z głównych ulic Szczecina. Możliwe, że bogata oferta kulturalna, jaką obiecuje właściciel Kosmosu, sprawi, że na nowo zacznie tętnić życiem i na siebie zarabiać. Jednak będzie to mocno utrudnione ze względu na to, że jest to miejsce niedostępne z ulicy. Tylko ludzie, którzy będą konkretnie szukać tego miejsca będą wiedzieć gdzie ono się znajduje. Pytanie czy to wystarczy, żeby Kosmos nie popadł ponownie w ruinę.

Kino Kosmos, Szczecin. [online: 07.02.2020], <https://fotopolska.eu/foto/1264/1264945.jpg>

1.4 Niewłaściwa konserwacja oryginalnej tkanki. Centralny Dom Towarowy, Warszawa.

Jednym z najnowocześniejszych budynków Warszawy lat. 50 był Centralny Dom Towarowy znajdujący się przy ul. Kruczej 48. Zbigniew Ihnatowicz i Jerzy Romański wygrali w 1948 roku konkurs na zagospodarowanie tego terenu. Budowa ruszyła w 1949 i trwała trzy lata. Razem z gmachem handlowym powstał biurowiec.

Cedet kojarzył się z nowoczesnością. Zastosowano w nim schody ruchome, stanowił tło dla wielu filmów, a pokazy mody organizowane na dachu były znane w całej Warszawie. Posiadał nawet parking podziemny. Dom towarowy wpisał się w krajobraz miasta na stałe. Od 1971 roku w obiekcie znajdował się Centralny Dom Dziecka. Niestety, w 1975 roku wybuchł pożar, który zniszczył całe wnętrze.

Pośpieszna odbudowa skutkowałą nedoróbkami, uproszczoną formą oraz użyciem lichych materiałów. M. in. z tego względu w 2006 roku tylko żelbetowa konstrukcja została wpisana do rejestru zabytków. Jednak nie przeszkodziło to inwestorowi w 2015 roku rozebrać prawie całości budynku. Uchował się tylko szkielet fasady. Odtworzono wygląd budynku. Nawet ponownie zainstalowano neon, który oryginalnie zdobił elewację Domu Towarowego.

Jednak nie jest to ta sama substancja, która istniała kiedyś. Również nazywanie nowej tkanki rewitalizacją jest niewłaściwe. Niemniej jednak, mieszkańcy Warszawy odbierają powrót CDT-u pozytywnie. Nic dziwnego, w końcu kojarzy im się z latami młodości, kiedy naciągali rodziców na nowe zabawki.

Centralny Dom Towarowy, Warszawa. [online: 07.02.2020], https://architektura.info/var/architektura/storage/images/media/architektura_2014/cdt_warszawa/cdt_historyczny_2/2057059-1-pol-PL/cdt_historyczny_2.jpg

1.5 Nieodwracalne zniszczenie niechronionej tkanki. Supersam, Warszawa.

Wyburzenie w 2006 roku budynku Supersamu w Warszawie zapoczątkowało trwającą do dziś gorącą dyskusję dotyczącą słuszności ochrony powojennej architektury użytkowej.

Przez wiele lat działka przy Placu Unii Lubelskiej była obszarem planów znacznej ilości architektów, jednak nigdy niezrealizowanych. Po latach odbudowy stolicy, Marszałkowska Dzielnica Mieszkaniowa potrzebowała zaplecza handlowego. Został rozpisany konkurs architektoniczny, który wygrał zespół składający się z Jerzego Hryniewieckiego, Macieja Krasińskiego, Ewy Krasińskiej, Wacława Zalewskiego, Stanisława Kusia i Andrzeja Żórawskiego.

Obiekt został otwarty 6 czerwca 1962 roku. Wkomponowanie niskiego obiektu w istniejącą zabudowę okazało się nader trudne. Aby zmaksymalizować powierzchnię użytkową budynku zdecydowano się na zastosowanie innowacyjnej techniki, która podtrzymywała żelbetowy dach. Pawilon praktycznie nie posiadał ścian zewnętrznych pełniących funkcje nośne. Wszystko opierało się na słupach.

W kolejnych latach budynek zaczął tracić na renomie. Dawny bar Frykas został zamieniony na bar szybkiej obsługi. Niestety budynek nigdy nie został objęty ochroną konserwatorską, która mogłaby uchronić go przed wyburzeniem. Nastąpiło to w 2006 roku. Na jego miejscu powstało centrum handlowo-biurowe.

Unikatowa konstrukcja była warta ochrony. Oby w przyszłości było jak najmniej budynków powielających historię sławnego Supersamu.

Supersam, 1969 rok, Warszawa. [online:07.02.2020], https://sekretywarszawy.pl/sites/default/files/styles/large/public/field/image/supersam_warszawa_1969.jpg?itok=wwAHtDyQ

2. Pożądane kierunki adaptacji powojennej architektury modernistycznej. Przykłady.

2.1 Relokacja. Dom meblowy Emilia, Warszawa

Dom meblowy Emilia został wybudowany pod koniec lat 60. (1966 - 1969). Został zaprojektowany przez Mariana Kuźniara, Czesława Wegnera, Hannę Lewicką. Konstrukctorem całego obiektu był Tadeusz Spanil. Żelbetowa konstrukcja była całkowicie przeszklona, tworząc razem ze zgeometryzowanym dachem kultowy, w dzisiejszych czasach, salon meblowy czasu PRL-u.

W 2012 roku firma deweloperska wykupiła teren na którym stał pawilon. Uzyskano pozwolenie na rozbiórkę obiektu ze względu na to, że nie znajdował się pod żadną opieką konserwatorską. Po fali protestów społecznych doszło do porozumienia między aktywistami, deweloperem, a miastem. Zdecydowano o rozbiórce obiektu oraz przeniesieniu go w nowe miejsce.

Przeniesienie Emilii ma również za zadanie dodanie życia Parkowi Świętokrzyskiemu. Będzie to miejsce spotkań wśród zieleni. Odbywane będą tam wystawy, wernisaże, widowiska, warsztaty. Ponadto pawilon ma posiadać zaplecze restauracyjno-kawiarniane. Oranżeria ma być przedłużeniem zieleni parku. Rozbudowa podziemi pozwoli na zwiększenie możliwości funkcjonalnych budynku.

Z oryginalnej Emilii zachowano część dachu, okładzinę elewacyjną, schody wewnętrzne, balustrady i posadzki. Mimo tego, że obiektu nie można zaliczyć do zabytków ruchomych, jednak zdecydowanie się na takie rozwiązanie zapewni ciągłość użytkowania chociaż części pierwotnej tkanki pawilonu, co jest najlepszym możliwym rozwiązaniem w zaistniałej sytuacji. Najważniejszą kwestią jest dobra konserwacja tego co udało się uchronić przed zniszczeniem. Jest to zabieg nie tylko właściwy ze względu na wartość historyczną obiektu, ale również wpisuje się w założenia budowania w zrównoważony sposób.

Pawilon Emilia, Warszawa. [online: 07.02.2020], <https://bi.im-g.pl/im/15/c5/13/z20733205IH,Pawilon-Emilia.jpg>

2.2 Rozbudowa. Pawilon Zodiak, Warszawa

Do udanych adaptacji powojennej architektury modernistycznej z pewnością można zaliczyć Pawilon Zodiak w Warszawie, gdzie obecnie znajduje się Warszawski Pawilon Architektury.

Oddany do użytku w 1968 roku pawilon mieścił w sobie bar szybkiej obsługi, kawiarnię z dużym tarasem oraz kwiaciarnię. Pawilon jest częścią pasażu handlowego, gdzie w latach 60. i 70. toczyło się życie kulturalne stolicy. Pawilon przeszedł znaczne remonty w 1993 i 2011 roku. Bar szybkiej obsługi został wyparty przez marki działające pod firmą AmRest. Część pawilonu, w której znajdowała się kwiaciarnia i kawiarnia szybko niszczała.

Na szczęście po latach starań warszawski oddział SARP-u dostał pozwolenie na zagospodarowanie pawilonu. W latach 2015 i 2016 wybrano dwie pracownie odpowiedzialne za rewitalizację kawiarni. Pergolę znajdującą się na tarasie zabudowano tworząc dodatkową przestrzeń użytkową. Widoczny jest jednak belkowy charakter pergoli, która dawniej okrywała taras. Podczas rewitalizacji bardzo dokładnie zadbane o detal, próbując odtworzyć charakter miejsca. Budynek został ocieplony, wszelkie instalacje poprowadzono podłogowo, co pozwoliło na pozostawienie odkrytych betonowych stropów. Pracownia, która stworzyła oryginalny neon zajęła się jego odtworzeniem. W pawilonie zobaczyć można również mozaikę "Kosmos" zaprojektowaną przez Magdalenę Łapińską-Rozenbaum, która wykorzystwała stłuczkę szklaną z poprzedniej mozaiki Marii Leszczyńskiej.

Otwarty w listopadzie 2018 roku Warszawski Pawilon Architektury jest miejscem do dyskusji o przestrzeni i rozwoju gospodarczym stolicy. W trypoziomowym obiekcie jest miejsce na wykłady, wystawy, spotkania i warsztaty.

Pawilon Zodiak, Warszawa. [online: 07.02.2020],
<https://i.pinimg.com/originals/70/39/3b/70393ba53445291bf3f6cb9eb2fa1405.jpg>

2.3 Właściwa konserwacja z zachowaniem dotychczasowych funkcji. Spodek, Katowice

Wyłoniony w 1959 roku projekt w konkursie architektonicznym tak zachwyił swoją formą, że zdecydowano na zmianę lokalizacji inwestycji na ścisłe centrum miasta. Projektantami byli Maciej Gintowt i Maciej Krasiński, natomiast konstrukcją zajął się Wacław Zalewski oraz Andrzej Żórawski.

W maju 1971 roku otwarto największą halę widowiskowo-sportową w Polsce. Widownia mogła pomieścić 12 tys. osób. Od tamtego czasu Spodek ze względu na swoje rozmiary jest najlepszą lokalizacją na imprezy kulturalne, sportowe i muzyczne.

Obiekt w ciągu swojego użytkowania przeszedł szereg modernizacji, które nie wpłynęły negatywnie na jego stan techniczny i odbiór. W latach 2008-09 powiększono pojemność widowni, natomiast w 2011 roku azbestowo-cementowe płytki elewacyjne zastąpiono na aluminiowe. Zrobiono to z poszanowaniem autentycznej formy i konstrukcji.

Ikoniczny obiekt jest widokówką miasta, bez której mieszkańcy nie wyobrażają sobie panoramy Katowic. To zrozumiałe, że budynek w czasie swojego istnienia potrzebuje dostosowania do panujących warunków technicznych i funkcjonalnych. Ważne jest natomiast to, aby zrobić to z poszanowaniem dla istniejącej tkanki. Katowicki Spodek jest rzadkim przypadkiem, gdzie budynek nie potrzebował adaptacji, aby dalej na siebie zarabiał.

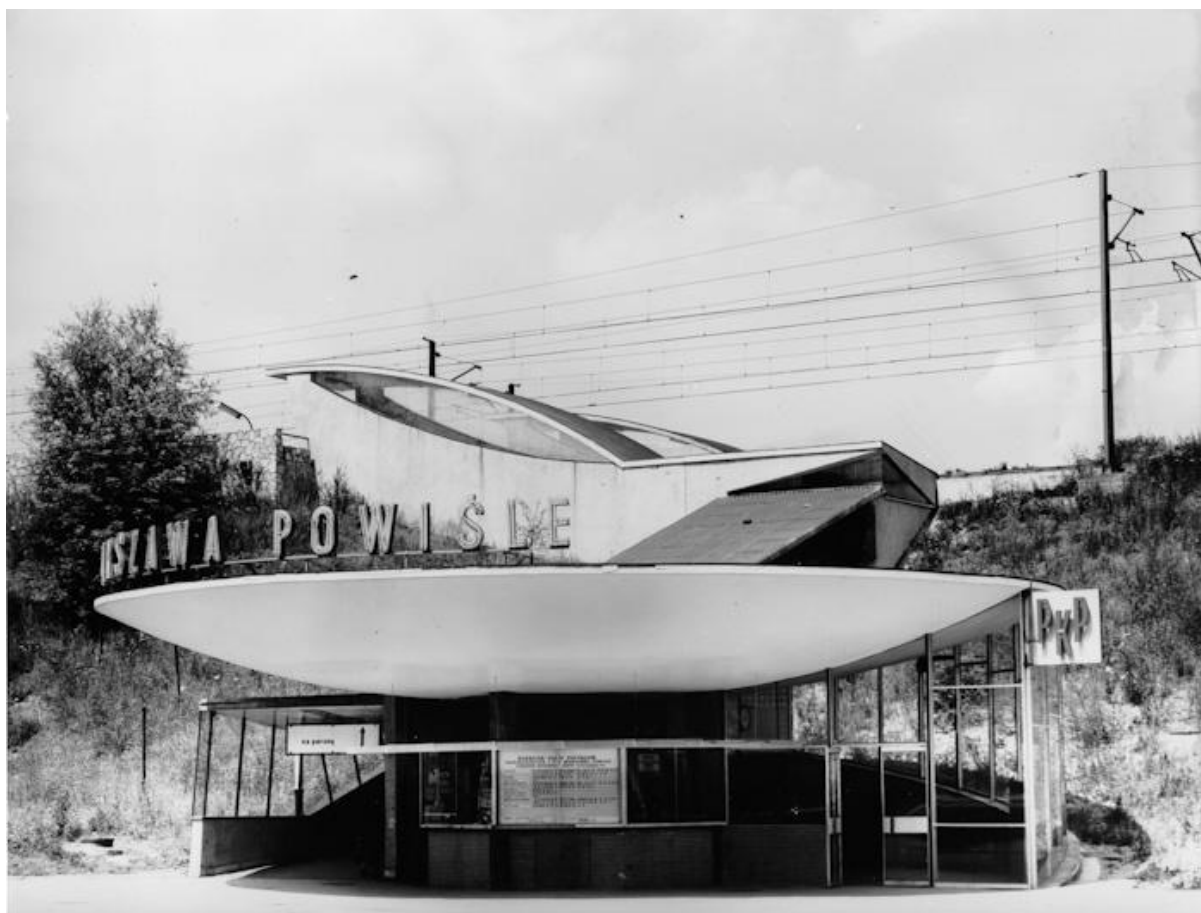
Hala widowiskowo-sportowa Spodek, Katowice. [online: 07.02.2020], <https://www.historiaposzukaj.pl/assets/media/Wiedza/Architektura/has.jpg>

2.4 Re-use. Stacja Powiśle, Warszawa

Niepozorna stacja kolei średnicowej zaprojektowana przez Arseniusza Romanowicza jest dobrym przykładem, w jaki sposób można uratować przed zniszczeniem obiekt powojennej architektury modernistycznej.

Wybudowany w 1962 roku pawilon przypominający UFO przez lata nieużytkowania niszczał. Koncepcja grupy architektonicznej Centrala zakładała zmianę funkcji z dworcowej na klubo-kawiarnię. Ze względu na brak spełnienia wymogów cieplnych konieczna była wymiana stolarki. W procesie konserwacji trzeba było podejść do sprawy bardzo ostrożnie, kompletnie odmiennie od założeń masowej fabrykacji z jaką kojarzy się powojenny modernizm. Trud się opłacił, gdyż miejsce jest często uczęszczane przez mieszkańców Warszawy.

Udana adaptacja nawet takich małych obiektów prl-owskiej architektury pokazuje, że każda forma może na siebie zarabiać. Warto walczyć o niepozorne budynki, które w przeszłości mogą stać się ikonicznymi miejscami.

Stacja Powiśle, Warszawa. [online: 07.02.2020],
https://payload.cargocollective.com/1/9/300895/4620805/0035-Powisle-700px_o.jpg

3. Wniosek. Lepiej likwidować czy adaptować.

Warunkiem koniecznym w procesie zahamowania niszczenia powojennej spuścizny moderny jest ciągłość jej użytkowania. Adaptacja budynków pozwala na szerokie pole do popisu w tej kwestii. Niestety, wiąże się to często z dużymi nakładami pieniężnymi.

Ponadto bardzo istotna jest umiejętność odróżnienia, które budynki na ochronę zasługują ze względu na swoje techniczne i estetyczne walory, a które nie. Jest to niezwykle trudne zadanie, na które jak na razie nie mamy złotego środka.

Projektując w zgodzie z zasadą przyświecającą zrównoważonemu rozwojowi, powinniśmy minimalizować nasz impact na środowisko. Ergo używać ponownie materiałów już raz wyprodukowanych, tworząc nowe struktury, jeśli zdecydujemy się nie zachować starych.

W ciągu ostatnich lat powstało wiele działań oddolnych mających na celu uchronienie przed zniszczeniem powojennej architektury modernistycznej. Społeczeństwo powoli uczy się ją doceniać. Stało się to niestety po wyburzeniu znacznej ilości architektury, która oceniana jest dzisiaj jako bardzo wartościowa. Niemniej jednak wierzę, że szkody mogłyby być znacząco większe, gdyby nie działania aktywistów i szerzenie świadomości wartości jaką posiada owa architektura.

Podsumowując, jeśli jesteśmy w stanie wykorzystać chociażby jakąś część istniejącej zabudowy, albo ją zaadaptować rozbudowując ją, powinniśmy starać się tak robić.

Słupsk dawniej i dziś

1. Opis miasta i jego znaczenie na przestrzeni wieków

Słupsk jest średniej wielkości miastem (około 90 tys. mieszkańców w 2019 roku) w województwie pomorskim (w latach 1975–1998 był stolicą województwa słupskiego). Leży na Równinie Słupskiej w dolinie rzeki Słupi.

Nazwa miasta pochodzi od starosłowiańskiego słowa “stołp”, które oznacza słup. Miasto zostało ulokowane na podmokłych terenach, dlatego konieczne było używanie słupów aby umacniać nośność podłoża pod zabudowania.

Gród powstał na przełomie VIII/IX wieku, nad którym władzę sprawowali książęta z rodziny Raciborzyców. Przez lata Słupsk był w posiadaniu wielu różnych rodów. W 1307 roku Słupsk dostał się pod władanie Brandenburczyków, którzy w 1310 roku nadali Słupskowi lubeckie prawa miejskie. Zdecydowano również o relokacji miasta na lewobrzeżny brzeg Słupi, aby miasto mogło się rozwijać.

W XVI wieku na południowym krańcu miasta powstał zamek, który stanowi dzisiaj piękne domknięcie osi widokowej ze Starego Rynku.

Mapa miasta Słupska wykonana w 1868 roku z obwarowaniami, które pomierzył Zenke (zmniejszony)

XIX wiek był okresem rozkwitu gospodarczego miasta. Słupsk stał się dużym ośrodkiem przemysłowym, któremu sprzyjała kolej wybudowana w 1870 roku w relacji Szczecin-Gdańsk. W latach II wojny światowej w Słupsku znajdował się obóz pracy, a w 1944 roku podobóz obozu koncentracyjnego Stutthoff.

2. Słupsk po 1945 roku

W marcu 1945 roku prawie wszystkie zabudowania w historycznej lokacji miasta zostały spalone. Przy Starym Rynku uchowały się tylko 4 budynki (trzy kamienice przy zachodniej pierzei rynku). W jednej z nich przez ponad sto lat funkcjonowała apteka.

Słupsk, jako średniej wielkości miasto, zaczęło swoją odbudowę po II Wojnie Światowej stosunkowo późno (porównując z Warszawą, która posiadała priorytet odbudowy).

Na przełomie lat 50. i 60. na terenie średniowiecznego miasta zaczęły powstawać modernistyczne budynki wielorodzinne. Układ urbanistyczny historycznego miasta został zachowany, jednak nowoczesna zabudowa była stawiana w taki sposób, aby między budynkami było więcej oddechu.

Część zniszczonych zabytków została odbudowana, jednak w zmienionej formie, np. Baszta Czarownic, które służy jako sala wystawiennicza Biura Wystaw Artystycznych. Odbudowany został również kościół św. Mikołaja (dawniej kościół norbertanek), gdzie mieści się obecnie Główny Oddział Miejskiej Biblioteki Publicznej.

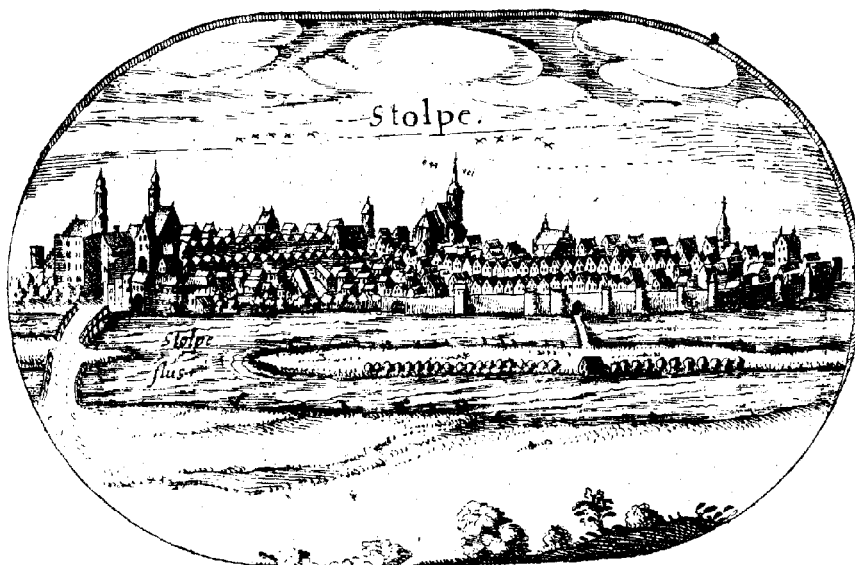
Obwarowania miejskie przekształciły się w aleje i parki.

Nie wszystkie nowe zabudowania wokół Starego Rynku posiadały usługi w parterach, co zaburzyło podstawową charakterystykę placu. Zdecydowano o nieprzywracaniu północnej pierzei Rynku, gdzie w 63' stanęła modernistyczna bryła kina Milenium.

Pozwoliło to na nowo ożywić przestrzeń. Niesamowicie nowoczesne jak na swoje czasy kino panoramiczne stało się celem wielu wycieczek, nie tylko szkolnych. Niektórzy twierdzą nawet, że w tamtym czasie było to najnowocześniejsze kino na Pomorzu. Jednak z biegiem lat, kino straciło na znaczeniu, a co za tym idzie, po części również ranga Rynku uległa ponownej degradacji.

3. Kontekst historyczny Starego Rynku

W 1310 roku, po relokacji miasta na prawy brzeg rzeki przez magnatów Brandenburskich, powstał na środku rynku pierwszy ratusz miejski w gotyckim stylu. Charakterystyczny trójkątny szczyt widoczny jest na krajobrazie miasta wykonany przez holenderskiego malarza Hansa Wolfarta na mapie Pomorza z około 1618 roku Eilharda Lubinusa. Obiekt rozebrano w XVII wieku.

Krajobraz układu miejskiego Słupska wykonany przez Hansa Wolfarta.

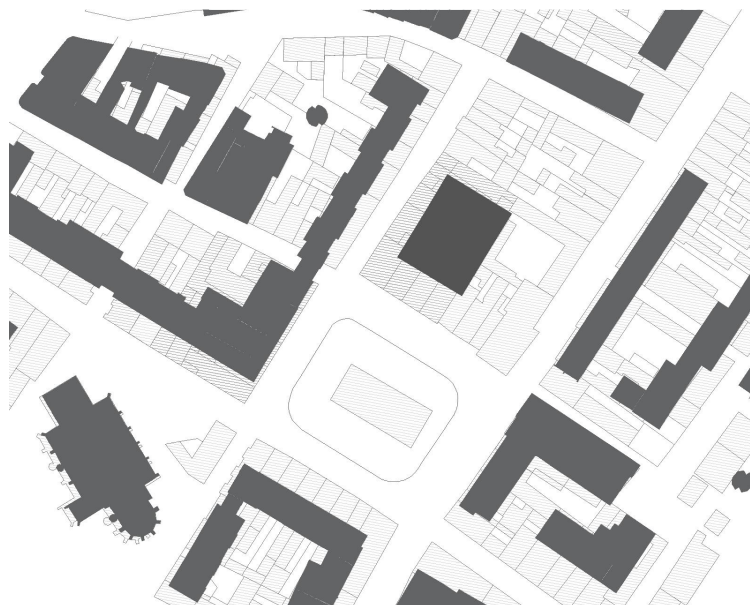
[dostęp online: 17.08.2020]

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/44/Lubinus_Stolpe.png

Na jego miejscu postawiono w 1798 roku nowy, dwukondygnacyjny ratusz klasycystyczny. Wzrost liczby ludności od XVIII do końca XIX wieku sprawił, że miasto potrzebowało o wiele większej ilości urzędników (w 1798 roku liczba ludności wynosiła 4,5 tysiąca mieszkańców, natomiast pod koniec XIX wieku już 30 tys.). Ze względu na niewystarczające wymiary rynku, zdecydowano o zmianie lokalizacji pod nowy ratusz.

Został on wykupiony przez handlarzy ze Starego Rynku i rozebrany w 1902 roku.

W 1945 roku spłonęły praktycznie wszystkie zabudowania wokół placu.

Zestawienie historycznej zabudowy z istniejącą.

Źródło własne.

Kiedy w latach 60. przystąpiono do odbudowy średniowiecznych terenów, zdecydowano się na modernistyczny charakter nowych budynków. W 1963 roku, w miejscu

jednego z historycznych kwartałów zabudowy, powstało nowoczesne kino "Milenium".

*Stary Rynek z Kinem Milenium w tle (druga połowa lat 60.) [dostęp online 10.08.2020]
<https://e.allegroimg.com/s1024/0cac6e/d682b2e744d5bbf44de4bd13edbe>*

Niestety kino zakończyło swoją działalność w 2010 roku. W budynku funkcjonuje dzisiaj market spożywczy. Przy adaptacji pod nową funkcję usunięto oryginalne modernistyczne wnętrze. Budynek został również poddany termomodernizacji, co znacząco pogorszyło estetykę budynku.

Dawniej główny rynek był jednym z najważniejszych miejsc w mieście. Jego rola nadal jest istotna, jednak charakter tej przestrzeni miejskiego zmienił się na przestrzeni wieków. W niektórych miastach pierwotne funkcje rynku, jako serca danego miasta, udało się zachować.

W moim odczuciu, Słupsk należy niestety do kategorii miast, które zagubiły w którymś momencie przywiązanie emocjonalne do historycznego dziedzictwa tej przestrzeni.

4. Nowe inwestycje w Słupsku

Słupsk promuje się na zielone miasto, przyjazne dla spacerowiczów. Jedną z inwestycji, która ma zapracować sobie na to miano, jest uporządkowanie i odpowiednie zaprojektowanie bulwarów nad Słupią. Wiosną tego roku ruszyły prace nad realizacją projektu. Mają powstać trzy nowe kładki łączące oba brzegi rzeki, miejsca odpowiednie do wypoczynku i rekreacji. Zgodnie z projektem "Słupskich klinów zieleni" miasto będzie próbować wprowadzać zieloną infrastrukturę, która będzie biegła przez całe miasto.

Zagospodarowanie terenów nadrzecznych zawiera się w klinach południowym i północnym. Odcinek południowy zakłada powiększenie Parku Kultury, Sportu i Rekreacji o odcinek ulicy Nad Śluzami. Bulwary mają być podzielone na strefy o różnym charakterze:

- sportu i rekreacji
- wypoczynku i edukacji przyrodniczej
- rozrywki
- nauki.

W ramach projektu planowane jest również utworzenie mikroskwerów na terenach silnie zurbanizowanych. Takie działanie ma na celu nie tylko poprawę odbioru wizualnego miejsca, ale również podniesienie komfortu życia mieszkańców.

Przy kościele św. Mikołaja planowana jest także rekonstrukcja Baszty Obronnej z budynkiem przymurnym, gdzie ma powstać Centrum Współpracy Międzypokoleniowej i Streetworkingu. Wątpliwa wydaje się konieczność odbudowy budynków w pierwotnym stylu i narażanie się na fałsz konserwatorski. Natomiast stworzenie miejsca, gdzie będą prowadzone zajęcia rzemiosła historycznego wydaje się ciekawym pomysłem. Ponadto część przestrzeni zostanie przeznaczona na placówkę wsparcia dziennego oraz przestrzeń dla osób pracujących z działu rewitalizacji przestrzeni miejskich oraz pomieszczenia biurowe.

Wkrótce przewidziane jest również otwarcie nowej siedziby Nowego Teatru, który obecnie współdzieli budynek razem z Polską Filharmonią Sinfonia Baltica przy ulicy Jana Pawła II.

Jednym z elementów, które miasto ulepsza z roku na rok jest rozszerzanie sieci rowerowej, która jeszcze kilka lat temu nie prezentowała się imponująco. Dzisiaj bez większego problemu można poruszać się po mieście na rowerze.

Nowe oblicze kina Milenium razem ze Starym Rynkiem

1. Centra kulturotwórcze w Słupsku

W ofercie kulturalnej miasta możemy znaleźć m. in. teatry, filharmonie, muzea oraz mikro galerie sztuki, kino typu multipleks, kino studyjne, sieć Miejskich Bibliotek Publicznych oraz Słupski Ośrodek Kultury.

W Słupsku funkcjonują dwa teatry dla dorosłych odbiorców oraz jedno dla młodszego widza. Nowy Teatr, który współdzieli budynek z Filharmonią Sinfonia Baltica przy ulicy Jana Pawła II oraz Teatr Rondo przy ulicy Niedziałkowskiego 5a oferują spektakle na bardzo wysokim poziomie. W 2019 roku Nowy Teatr otrzymał nagrodę Marszałka Województwa Pomorskiego za najlepszy spektakl 2019 roku w Województwie Pomorskim. Teatr Tęcza przy ulicy Waryńskiego posiada ofertę skierowaną do młodszego widza.

Muzeum Pomorza Środkowego zajmuje kompleks budynków w historycznym centrum miasta. W Zamku Książąt Pomorskich znajduje się 5 wystaw stałych opowiadających historię Słupska i okolic. W spichlerzu Richtera znajdują się pomieszczenia administracyjne jak i magazynowe. Mieści się tam również Herbaciarnia, w której odbywają się wystawy czasowe. Biały Spichlerz oferuje największą na świecie kolekcję prac Ignacego Witkiewicza oraz inne zbiory sztuki współczesnej. W kompleksie znajdują się ponadto Brama Młyńska, Młyn Zamkowy czy Czerwony Spichlerz, który obecnie czeka na restaurację.

W mieście funkcjonują aktualnie dwie placówki kinowe. Multikino, które znajduje się w Centrum Handlowym Jantar na obrzeżach miasta, oraz małe kino studyjne Rejs, które działa aktualnie w tymczasowej lokalizacji przy Teatrze Rondo. Multikino zostało otwarte w 2012 roku, dwa lata po zamknięciu kina Milenium przy Starym Rynku.

Słupski Ośrodek Kultury jest organizacją, która chce pomagać w kulturalnym rozwoju mieszkańców swojego miasta. Programy i warsztaty są przeznaczone dla dzieci, młodzieży po osoby dorosłe. Zajęcia mają na celu poszerzania świadomości kulturalnej, obserwowania i interpretowania różnych form artystycznych.

2. Docenienie na nowo historycznej roli przestrzeni

Słupsk zaczął odbudowę po II wojnie światowej w latach 60, kiedy na świecie już zaczęto obserwować rozczarowanie modernizmem. Nowy styl miał być lekiem na wszystkie problemy społeczeństwa, jednak okazało się, że architektura nie może naprawić wszystkiego. Niemniej jednak Słupsk został odbudowany w duchu modernizmu. Wraz z kłopotami finansowymi kina Milenium życie na Starym Rynku zaczęło zamierać. Traktowanie Rynku jako parking samochodowy z pewnością nie pomogło w przyjaznym odbiorze przestrzeni jako miejsca do spędzania wolnego czasu.

Kino Milenium przy adaptacji pod market spożywczy przeszło wyjątkowo nieestetyczną termomodernizację. Usunięto bądź zastąpiono jakiejkolwiek cechy stylowe pierwotnego budynku. Sprawilo to, iż przestrzeń Starego Rynku stała się jeszcze bardziej odstręczająca niż do tej pory.

Warunkiem koniecznym przy zachęcaniu społeczności do korzystania z przestrzeni Starego Rynku jest poprawa ich odbioru emocjonalnego i estetycznego miejsca.

Podupadłe ośrodki modernistyczne zyskują w wymiarze wartości emocjonalnej i są widziane w lepszym świetle jeśli zostaną zaadaptowane pod funkcje kultury wyższej (muzeum, galeria sztuki itd.).

Można więc wysnuć hipotezę, iż relokacja kina studyjnego "Rejs" (funkcjonująca w obecnym momencie w tymczasowej lokalizacji) wiązałaby się z polepszeniem odbioru przestrzeni Starego Rynku i budynku kina Milenium przez mieszkańców miasta.

3. Wykorzystanie ducha miejsca w procesie adaptacji danej przestrzeni pod nowe potrzeby

Na przestrzeni ostatnich 10 lat, sąsiedztwo Starego Rynku zaczęło być ponownie wykorzystywane w celach komercyjnych. Podniesienie jakości życia mieszkańców Słupska jak i zmiana pokoleniowa sprawiły, że mieszkańcy zaczęli chętniej korzystać z restauracji oraz kawiarni.

Bliskość kościoła farny pw. NMP Królowej Różańca Świętego i towarzysząca mu zieleń sprawia, że jest to bardzo urokliwe miejsce do spędzania wolnego czasu. Przy ulicy Nowobramskiej powstało wiele kawiarni i restauracji, z których chętnie korzystają nie tylko mieszkańcy miasta. Przy Starym Rynku oraz historycznym kwartale, na którym znajduje się kino Milenium również otwarto małą ilość restauracji. Niewielką, gdyż nieliczne usługi w parterach modernistycznej zabudowy zostały zagospodarowane pod sklepy warzywne bądź sklepy z odzieżą używaną.

Miasto potrzebuje przestrzeni, w której ludzie mogą spotkać się na świeżym powietrzu, a nie polegać na galeriach handlowych ze sztucznym światłem i wentylowanym powietrzem.

4. Redefinicja środka ciężkości obiektów kulturalnych w Słupsku

Typowe obiekty kultury wyższej takie jak teatry, czy kompleks muzealny znajdują się albo w historycznym centrum, bądź przy plantach. Niestety, jeżeli chodzi o bezpłatny dostęp do kultury w postaci Słupskiego Ośrodka Kultury, to nie jest on jednakowo dostępny dla każdego.

Główna placówka SOK-u znajduje się na zachodnim krańcu miasta. Obecnie Słupsk zabudowuje się dynamicznie na wschodnich terenach. Sprawia to, iż dojazd przez dzieci z jednego końca miasta na drugi może sprawiać wrażenie spędzania zbyt dużej ilości czasu w komunikacji miejskiej, aby uczestniczyć w 90-minutowych zajęciach.

Projekt dyplomowy zakłada zmianę lokalizacji Słupskiego Ośrodka Kultury do nowo projektowanych budynków wokół kina Milenium, które tworzyłyby razem kompleks kulturalny.

5. Koncepcja urbanistyczna założenia a ustalenia MPZP

Bryła dawnego kina Milenium sąsiaduje z wnętrzami urbanistycznie sprzężonymi. Fasada skierowana jest w stronę Starego Rynku, tył budynku wychodzi na skwer, natomiast wschodnią i zachodnią część stanowią przestrzenie, z które są wykorzystywane głównie na komunikację samochodową.

Proporcje kina wraz z dosyć przypadkowymi wymiarami wschodniego i zachodniego wnętrza urbanistycznego sprawiają, że modernistyczny budynek gubi się w za dużej dla siebie przestrzeni. Potrzebuje on wyraźnych ram urbanistycznych, aby wybijały go one na pierwszy plan.

Nowa zabudowa wraz z kinem Milenium, który zostałby poddany restauracji oraz adaptacji skutkowałoby stworzeniem mini placów, w miejscu historycznego kwartału zabudowy. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zakłada zwartą zabudowę oplatającą kino, co dobrze wpisuje się w potrzebę stworzenia ścian urbanistycznych, tworzących tło dla budynku kina.

Miejscowy plan dopuszcza zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych na terenie, bądź pod powierzchnią terenu. Projekt zakłada wybudowanie parkingu podziemnego na 76 miejsc postojowych, aby na terenie inwestycji znajdowały się tylko miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych.

Maksymalna wysokość zabudowy dla kwartału to 17,5 m. Wysokość attyki projektowanych budynków to +16,30 m. Z pasaży wewnętrznych usytuowane są wejścia do usług w parterach.

Zagospodarowanie Starego Rynku pozwala na korzystanie z niego w różnorodny sposób. Główne ciągi powstały po dogłębnym przeanalizowaniu kierunków i natężenia ruchu pieszych. Projektowane ścieżki nakierowują użytkowników przestrzeni, aby korzystali z pasaży wewnętrznych.

Kino Milenium otoczone jest nowymi budynkami oraz kolumnadą, które nawiązują

razem do historycznego obrysu kwartału. Ma to nawiązywać również do archetypu greckiej świątyni. Wnętrze świątyni było najcenniejsze. Modernistyczne kino jest przysłowiowym "sercem" kwartału, które możemy podziwiać ze Starego Rynku. Aby odkryć uroki architektury modernistycznej i w pełni z niej korzystać musimy przekroczyć pewną barierę. Mentalnie barierę emocjonalną, która odwzorowana jest fizycznie poprzez kolumnadę.

Kolumnada posiada również inną funkcję. W sezonie letnim może posłużyć jako stelaż, gdzie można wyświetlać filmy po założeniu płachty, która będzie pełnić rolę ekranu.

Tworząc schody do siedzenia zdecydowano się na wejście w głąb terenu, aby nie przesłaniać widoku z żadnego miejsca przy Starym Rynku. Schody posiadają 3 poziomy do siedzenia (od poziomu 0.00 = 20,60 m n.p.m. do -1,35 m). Stopnie są na tyle długie ze względu na swój kształt, iż mogą posłużyć również jako miejsce rekreacyjne dla osób jeżdżących na deskorolkach czy hulajnogach bez zakłócania spokoju innych użytkowników schodów.

Reszta powierzchni placu przeznaczona jest pod zieleni niską, z której dowolnie mogą korzystać użytkownicy Starego Rynku. Na trawie można wylegiwać się na leżakach oglądając film w trakcie trwania sezonu kina letniego, albo uczęszczając na zajęcia jogi w SOK-u. Można też po prostu kupić kawę w pobliskiej kawiarni i posiedzieć bezpośrednio na trawie albo schodach.

W jednym fragmencie placu pokazane zostaną fundamenty odkryte przy okazji prac archeologicznych prowadzonych latem 2017 roku wraz z notką o historii placu.

Całość założenia wyposażona została w drogi rowerowe z bitumicznej nawierzchni. Drogi rowerowe znajdują się na ulicy Nowobramskiej, Zamenhofa oraz Grodzkiej prowadzącej do Ronda Staromiejskiego.

6. Rozwiązania architektoniczne

Kompleks założenia podzielony został na 3 budynki ze wspólnym garażem podziemnym oraz pawilon, który ma służyć jako zadaszenie pod organizowane cyklicznie bazyry miejskie.

Budynek A to modernistyczne kino Milenium. Posiada 3 piętra użytkowe. Na parterze znajduje się foyer z kawiarnią, wolną przestrzenią, która może służyć jako scena kameralna, bądź wystawowa pod wernisaże. Znajdują się tutaj również sale konferencyjno-warsztatowe, gdzie możliwe jest otwarcie tych sal, poprzez złożenie kurtyny szklanej na wewnętrzny pasaż przy sprzyjającej pogodzie. Na I piętrze mamy do dyspozycji 3 sale kinowe. Główna sala mieści 292 osoby i może posłużyć również jako przestrzeń konferencyjna. Posiada zaplecze magazynowe i garderoby. Dwie mniejsze sale mogą pomieścić po 45 osób. Na II piętrze znajduje się sala wykładowa, ciemnia fotograficzna oraz sala wystawowa, dla eksponatów, które potrzebują całkowitej ciemności.

Projekt zakłada renowację budynku i przywrócenie elewacji dawnego wyglądu. Układ konstrukcyjny słupowy oraz większość ścian zewnętrznych zostaje zachowana. Wnętrze budynku zostało całkowicie wyczyszczone z modernistycznego układu podczas adaptacji pod sklep spożywczy. Nowe wnętrze ma nawiązywać do dawnego układu z jednobiegowymi schodami prowadzącymi na I piętro.

Budynek B biegnie wzdłuż dłuższego boku kwartału. Na parterze znajduje się kawiarnio-księgarnia, w której można popracować. Piętro I i II zarezerwowane jest na potrzeby sal Słupskiego Ośrodka Kultury. I piętro przeznaczone jest dla dzieci i młodzieży,

natomiast II piętro dla dorosłych. Na niższym piętrze znajdziemy m. in. salę taneczną, muzyczną czy malarską. Na II piętrze są sale krawiecka, garncarska, gastronomiczna czy techniczna. Na III piętrze znajduje się mediateka, w której znajdują się sale językowe.

Budynek C stoi wzdłuż krótszej krawędzi. W parterze znajdują się dwie restauracje i piekarnia. Piętro I i II należy również do SOK-u i spełniają funkcje sal ekspozycyjnych. III piętro zostało przeznaczone na dużą restaurację. Budynki B i C są połączone na II i III piętrze łącznikiem. Na II piętrze łącznik pełni rolę przestrzeni coworkingowej, która może zostać w razie potrzeby rozebrana i służyć jako dodatkowa przestrzeń ekspozycyjna.

Elewacja składa się z segmentów szklenia fasadowego, bądź jeśli nie przepuszcza światła, wykonana jest z płyt włókno-cementowych w jasnym, beżowym odcieniu. Pionowe i poziome podziały elewacji obudowane również z płyt włókno-cementowych.

7. Konstrukcja

Budynki A i C w rozumieniu nośności w całości wykonane z żelbetu. Bloki wapienno-piaskowe występują jako elementy działowe. Żelbetowe części wylewane na budowie. Przyjęty moduł konstrukcyjny to 30 cm. Konstrukcją nośną w budynku stanowią również ściany żelbetowe, słupy żelbetowe oraz stropy żelbetowe. Nośne części nadziemne wykonane z ścian, słupów oraz stropów żelbetowych. Ściany działowe wykonane z silikatowych bloczków wapienno-piaskowych służą usztywniająco na całość konstrukcji.

Stropodachy

Zielone, płaskie, żelbetowe. Biegi klatek schodowych również wykonane z żelbetu. Oparcia stropów pracują jedno- i dwukierunkowo (podłużnie, poprzecznie i krzyżowo).

Zastosowane schematy konstrukcyjne

Ustrój ścianowo-słupowy i płytowo-słupowy. Maksymalna rozpiętość osiowa stropu to 9 m, podciągu również 9 m. Podciągi jak i stropy pracują jako belki ciągłe wieloprzęsłowe.

Ściany nośne wewnętrzne i zewnętrzne:

- kondygnacje nadziemne: żelbet 24 cm

Ściany działowe: bloczki silikatowe 18 i 12 cm

Słupy:

- parking podziemny: słupy okrągłe żelbetowe o średnicy 40 cm

- kondygnacje nadziemne: słupy okrągłe żelbetowe o średnicy 34 cm

Płyta stropowa:

- płyty stropowe wieloprzęsłowe typu Fert, grubości 25 cm, pomiędzy parterem a I piętrzem 30 cm

Stropodach: płyta stropowa żelbetowa gr. 25 cm

Fundamenty: monolityczna wanna żelbetowa z betonu wodoszczelnego, ściany grubości 35 cm, dno grubości 50 cm

Sposób posadowienia: monolityczna wanna żelbetowa, ściany grubości 35 cm

Założenie dotyczące podłoża gruntowego: dobre.

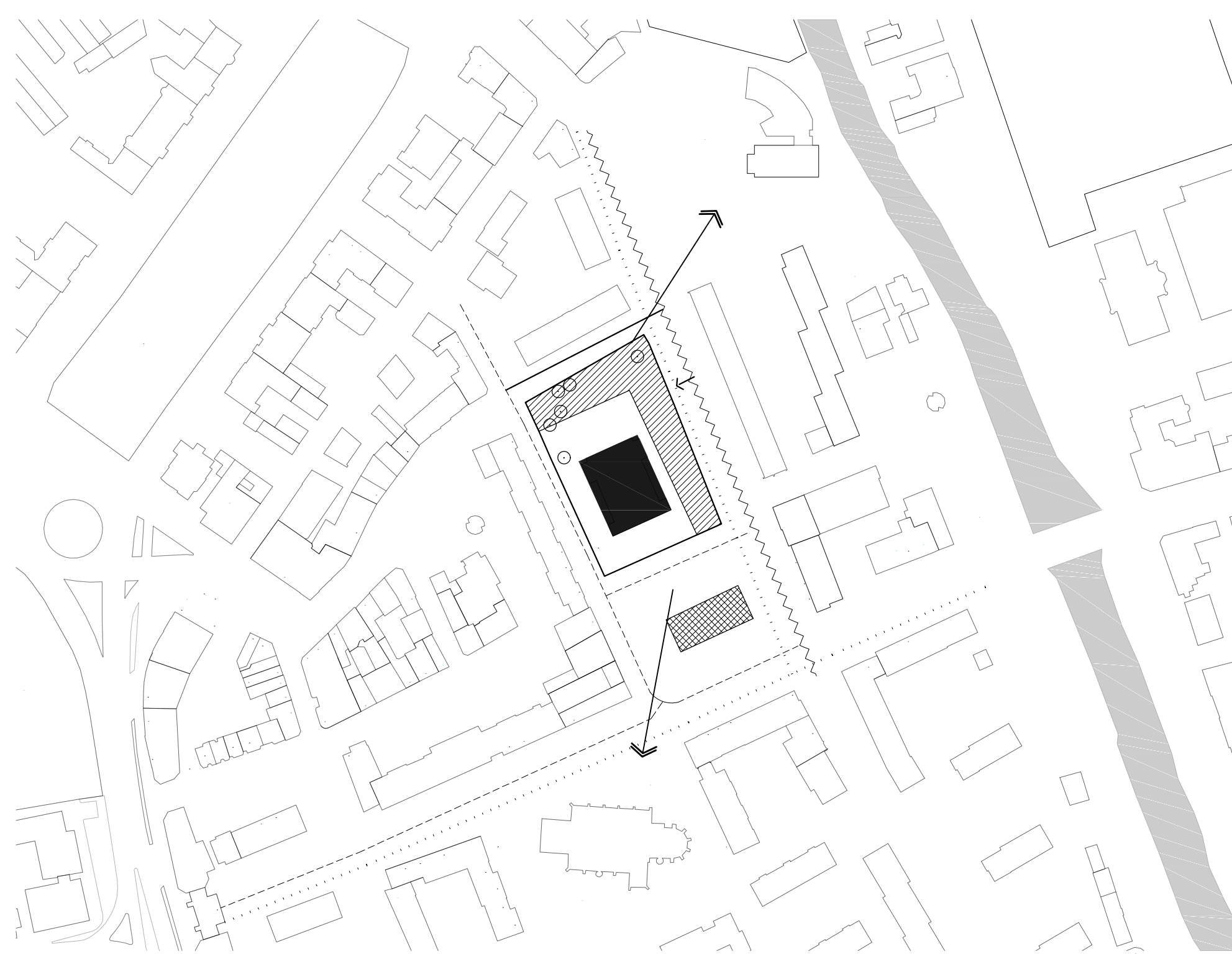
Głębokość posadowienia: 3,85 m poniżej przyjętego poziomu $\pm 0,00$ ($\pm 0,00 = 20,60$ m n.p.m.).

Podsumowanie

Proponowane rozwiązania urbanistyczne i architektoniczne mają na celu ożywienie przestrzeni Starego Rynku oraz pobliskich terenów. Projekt zakłada otwarcie ośrodka kulturalnego w miejscu historycznego kwartału zabudowy. Obszar sprzyja spędzaniu wolnego czasu na świeżym powietrzu jak i udziału w szerokim programie kulturalnym przygotowanym przez Słupski Ośrodek Kultury. Poprawa estetyki dawnego kina Milenium oraz ponowne wykorzystanie przestrzeni pod funkcję kinową ma na celu ponowne związanie emocjonalne społeczeństwa z budynkiem oraz poprawę odbioru architektury modernistycznej.

Opis bibliograficzny

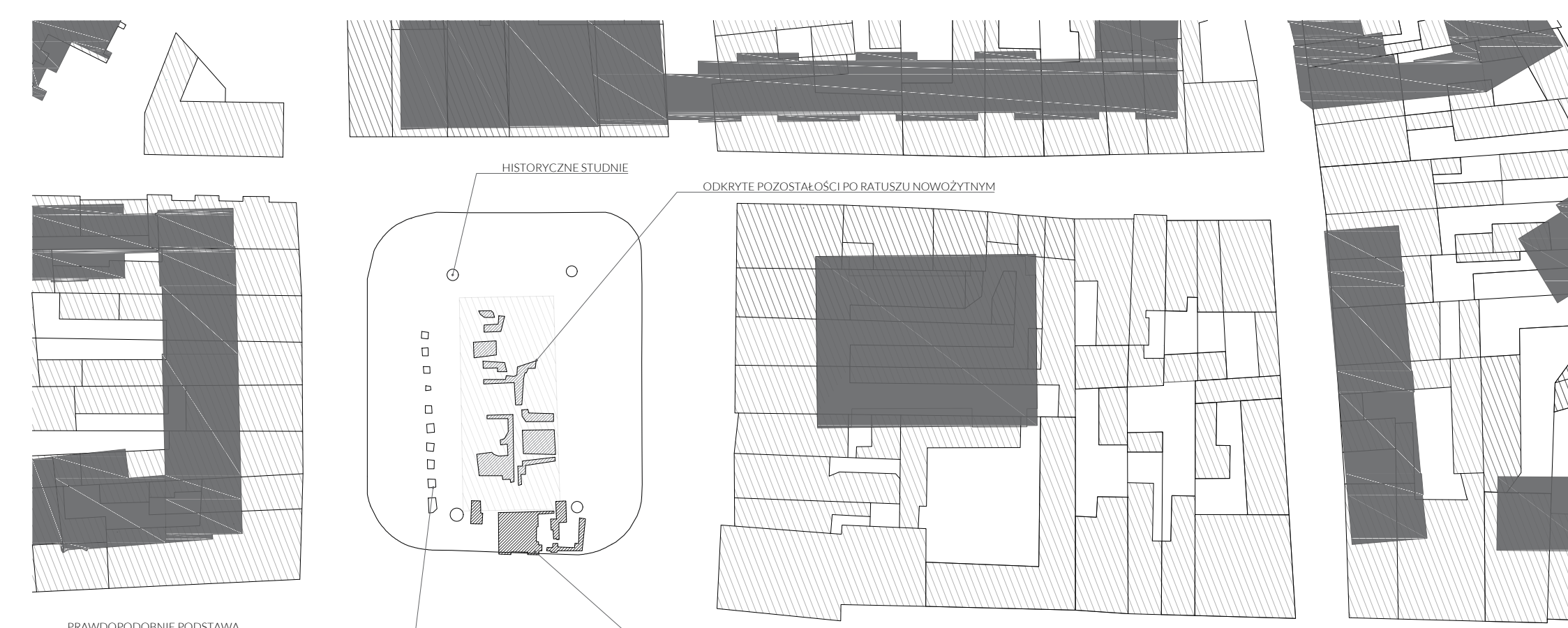
1. Cymer Anna, *Architektura w Polsce 1945-1989*, wydanie II, Warszawa, Wyd. Centrum Architektury i Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki, 2018, ISBN: 978-83-951542-4-9
2. Kuśnierz Kazimierz, Kuśnierz-Krupa Dominika, Krupa Michał, *Problematyka ochrony dziedzictwa architektury polskiej 2 połowy XX wieku na wybranych przykładach*, W: Wiadomości Konserwatorskie, 2016 nr 48, ISSN 0860-2395.
3. Szymski Adam, Nowak Kamila, *Dylematy polskiego modernizmu na Pomorzu Zachodnim w II połowie XX wieku*, W: Wiadomości Konserwatorskie, 2017 nr 51, ISSN 0860-2395.
4. Urbańska Marta, *Polska architektura późnego modernizmu – kategorie stanu zachowania, syntetyczne studia przypadków i dylematy konserwacji*, W: Wiadomości Konserwatorskie, 2016 nr 48, ISSN 0860-2395.
5. Przesmycka Elżbieta (i in.), *Architektura modernizmu. Kraków, Lublin, Otwock*, Lublin, Wyd. Lubelskie Towarzystwo Naukowe & Politechnika Lubelska, 2008, ISBN 978-83-7497-067-9
6. Winskowski Piotr, *Modernizm przebudowany. Inspiracje techniką w architekturze u progu XXI wieku*, Kraków, Wyd. UNIVERSITAS, 2000, ISBN 83-7052-674-8.
7. Stelmach Bolesław (red.), Andrzejewska-Batko Karolina (red.), *Tożsamość. 100 lat polskiej architektury*, Warszawa, Wyd. Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki, 2019, ISBN 978-83-951542-7-0.
8. Springer Filip, *Księga zachwytów*, Warszawa, Wyd. AGORA, 2016, ISBN 978-83-268-2335-0.
9. Omilanowska Małgorzata, *Dylematy rewaloryzacji architektury modernistycznej*, W: Marciniak Piotr (red.), Klause Gabriela (red.), *Definiowanie modernizmu. Zeszyty Politechniki Poznańskiej*, Zeszyt 15, Poznań, Wyd. Politechniki Poznańskiej, 2008, str. 235-244.
10. Tostoes Ana, *Ochrona dziedzictwa modernizmu - renowacja trzech arcydzieł architektury XX wieku*, W: Sołtysik Maria Jolanta (red.), Hirsch Robert (red.), *Modernizm w Europie - modernizm w Gdyni. Architektura XX wieku - ochrona i konserwacja*, Gdynia, Wyd. Urząd Miasta Gdyni, 2016, str. 135-140.
11. Czarnecki Maciej, *Dziedzictwo architektury współczesnej. Problematyka i zakres ochrony obiektów powojennych*, W: Sołtysik Maria Jolanta (red.), Hirsch Robert (red.), *Modernizm w Europie - modernizm w Gdyni. Architektura XX wieku - ochrona i konserwacja*, Gdynia, Wyd. Urząd Miasta Gdynia, 2016, str. 147-154.
12. Sołtysik Maria Jolanta (red.), Hirsch Robert (red.), *Modernizm w Europie. Architektura XX wieku do lat sześćdziesiątych i jej ochrona w Gdyni i w Europie*, Gdynia, Wyd. Urząd Miasta Gdyni, 2014, ISBN 978-83-932299-2-5
13. Jędruch Dorota (red.), Karpińska Marta (red.), Leśniak-Rychlak Dorota (red.), *Teksty modernizmu. Antologia polskiej teorii i krytyki architektury 1918-1981*, Tom 2: Eseje, Wyd. Instytut Architektury, 2018, ISBN 978-83-63786-15-1
14. Konias Andrzej, Strzelecki Krzysztof, *Przegląd planów miasta Słupska od XVIII do XX wieku ze zbiorów Biblioteki Muzeum Pomorza Środkowego*, Słupsk, W: Słupskie Prace Geograficzne, 2009 nr 6
15. Kłosek-Kozłowska Danuta, *Społeczne wartościowanie przestrzeni miast historycznych jako element budowania systemu ochrony dziedzictwa miast w planie zagospodarowania przestrzennego*, W: Ochrona Zabytków, 2001 nr 54/2 (213), str. 127-132, ISSN 0029-8247
16. Świetlicka Alicja, Wiśławska Elżbieta, *Słownik Historyczny Miast i Wsi Województwa Słupskiego*, Słupsk, Wyd. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręg Słupski, 1998, ISBN 83-910269-2-2
17. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, 2245, z 2019 r. poz. 730, 1696).
18. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, z 2019 r. poz. 60, 235, 730, 1009, 1524, 1696, 1716, 1815).

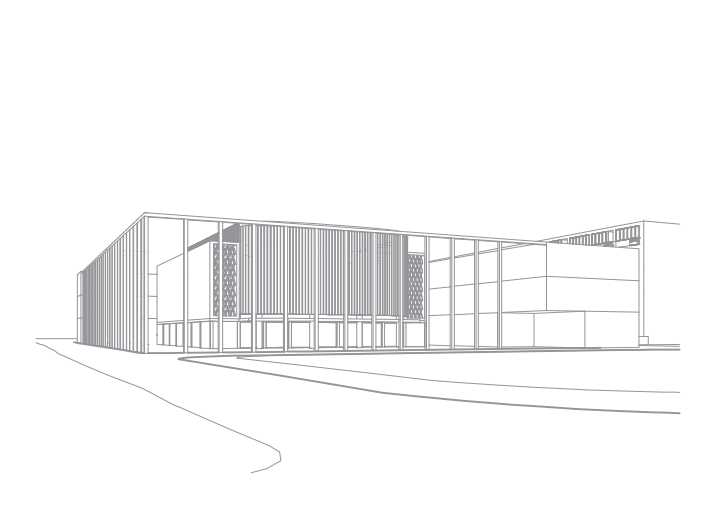
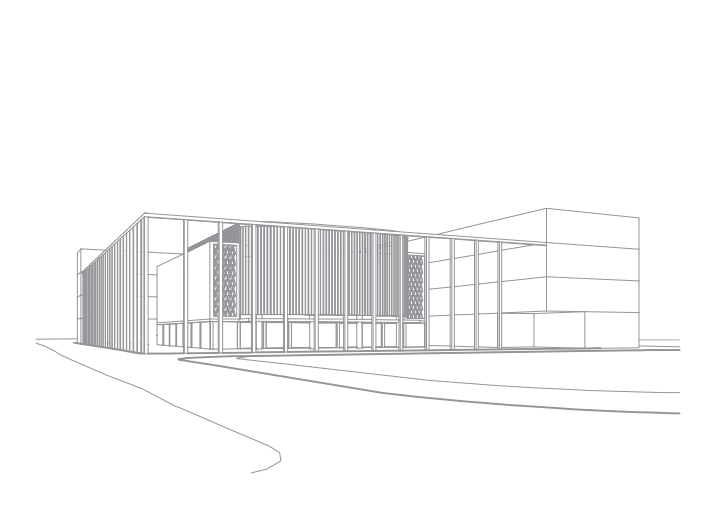
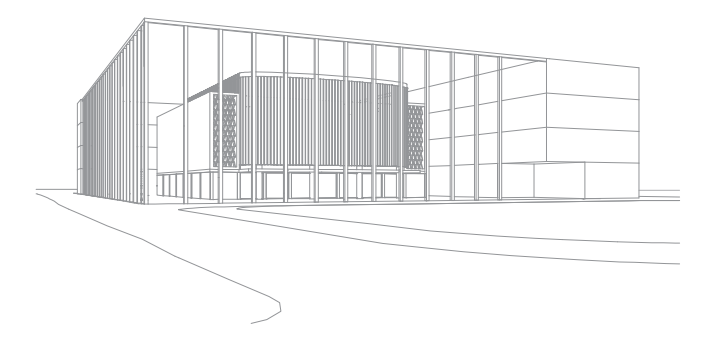
ZARYS HISTORYCZNY STAREGO RYNKU ORAZ KINA MILENIUM

W 1310 ROKU POWSTAŁ NA ŚRODKU RYNKU PIERWSZY RATUSZ MIEJSKI W GOTYCKIM STYLU. OBIEKT ROZEBRANO W XVII WIEKU. NA JEGO MIEJSCU POSTAWIONO W 1798 ROKU NOWY, DWUKONDYGNACYJNY RATUSZ KLASYCYSTYCZNY. ZOSTAŁ ON WYKUPIONY PRZEZ HANDLARZY ZE STAREGO RYNKU I ROZEBRANY W 1902 ROKU.

W 1945 ROKU SPŁONEŁY PRAKTYCZNIE WSZYSTKIE ZABUDOWANIA WOKÓŁ PLACU. UCHRONIŁY SIĘ JEDYNIEMIE CZTERY BUDYNKI. KIEDY W LATACH 60. PRZYSTĄPIENO DO ODBUDOWY ŚREDNIOWIECZNYCH TERENÓW, ZDECYDOWANO SIĘ NA MODERNISTYCZNY CHARAKTER NOWYCH BUDYNKÓW. W 1963 ROKU, W MIEJSCU JEDNEGO Z HISTORYCZNYCH KWARTAŁÓW ZABUDOWY, POWSTAŁO NOWOCZESNE KINO "MILENIUM". NIESTETY KINO ZAKOŃCZYŁO SWOJĄ DZIAŁALNOŚĆ W 2010 ROKU. W BUDYNKU FUNKCJONUJE DZISIAJ MARKET SPOŻYWCZY. PRZY ADAPTACJI POD NOWĄ FUNKCJĘ USUNIĘTO ORYGINALNE MODERNISTYCZNE WNEŹRZE. BUDYNEK ZOSTAŁ RÓWNIEŻ PODDANY TERMOMODERNIZACJI, CO ZNACZĄCO POGORSZYŁO ESTETYKĘ BUDYNKU.

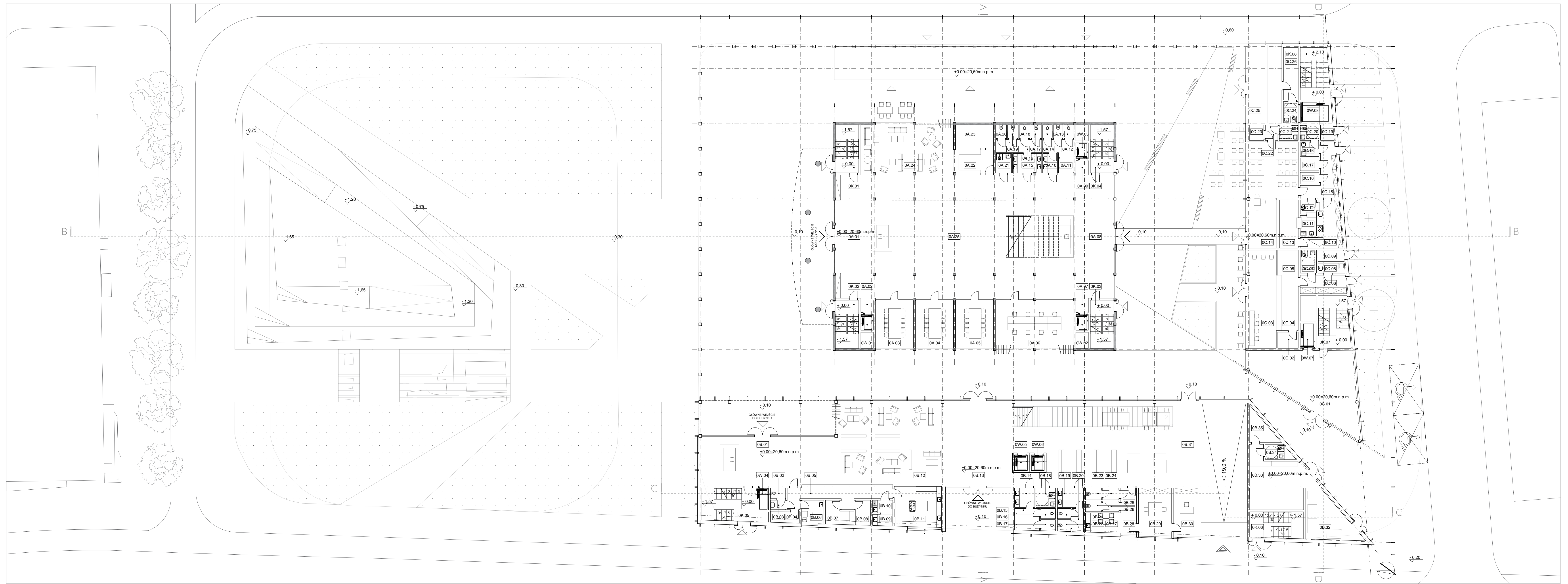
LOKALIZACJA ZNALEZIONYCH FUNDAMENTÓW RATUSZA ŚREDNIOWIECZNEGO I NOWOŻYTNEGO W TRAKCIE BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH W 2017 ROKU

STAN ISTNIEJĄCY

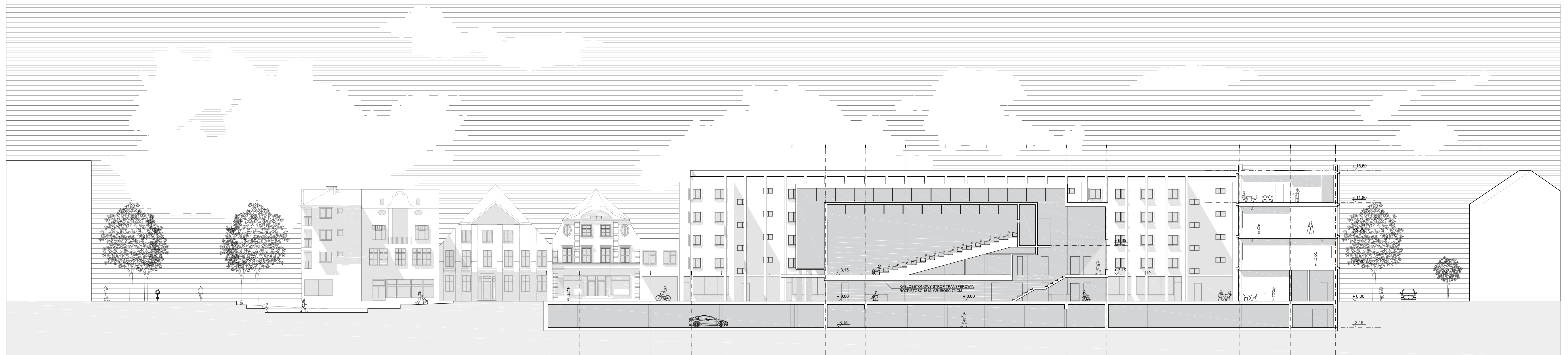
STUDIA WIDOKOWE

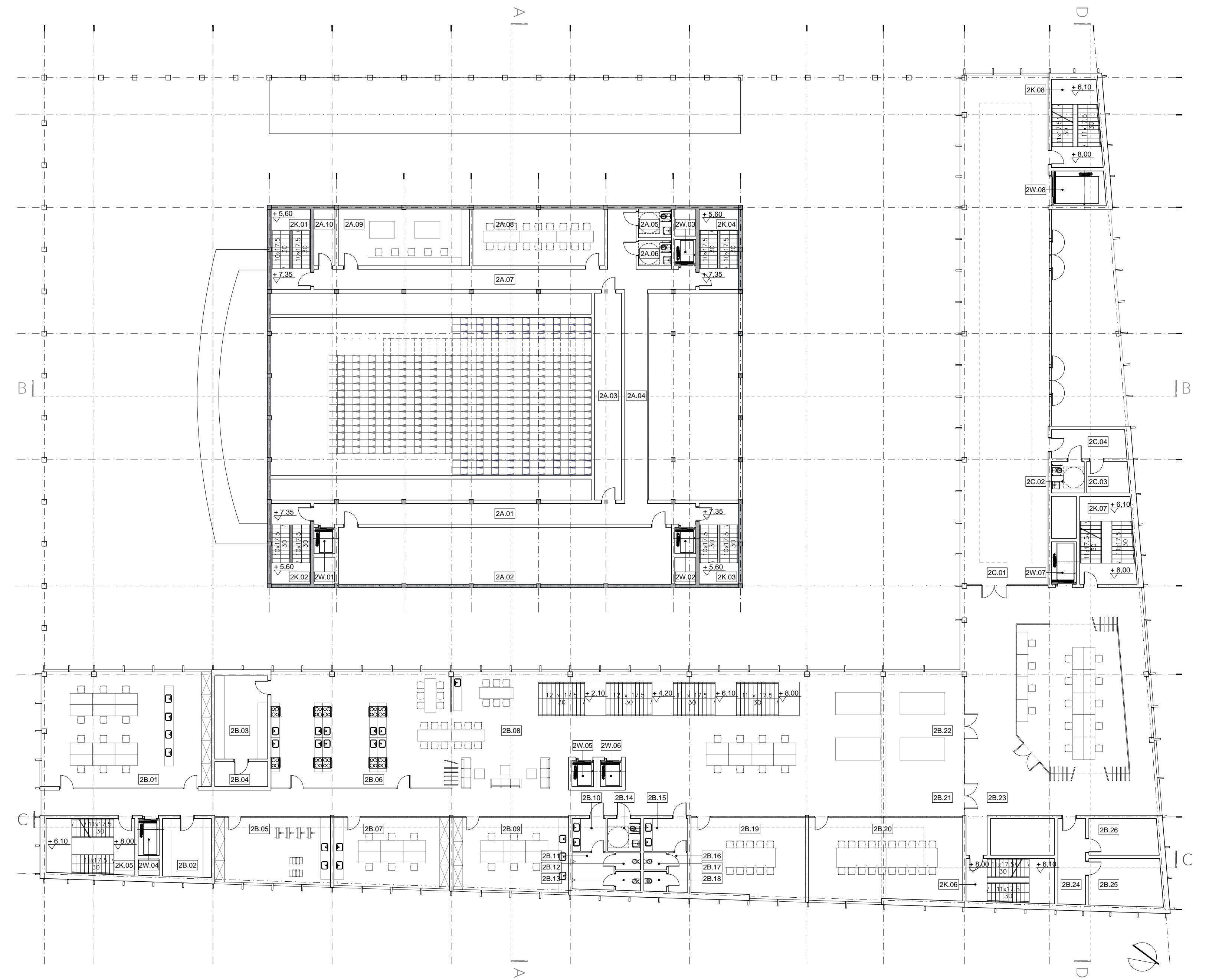
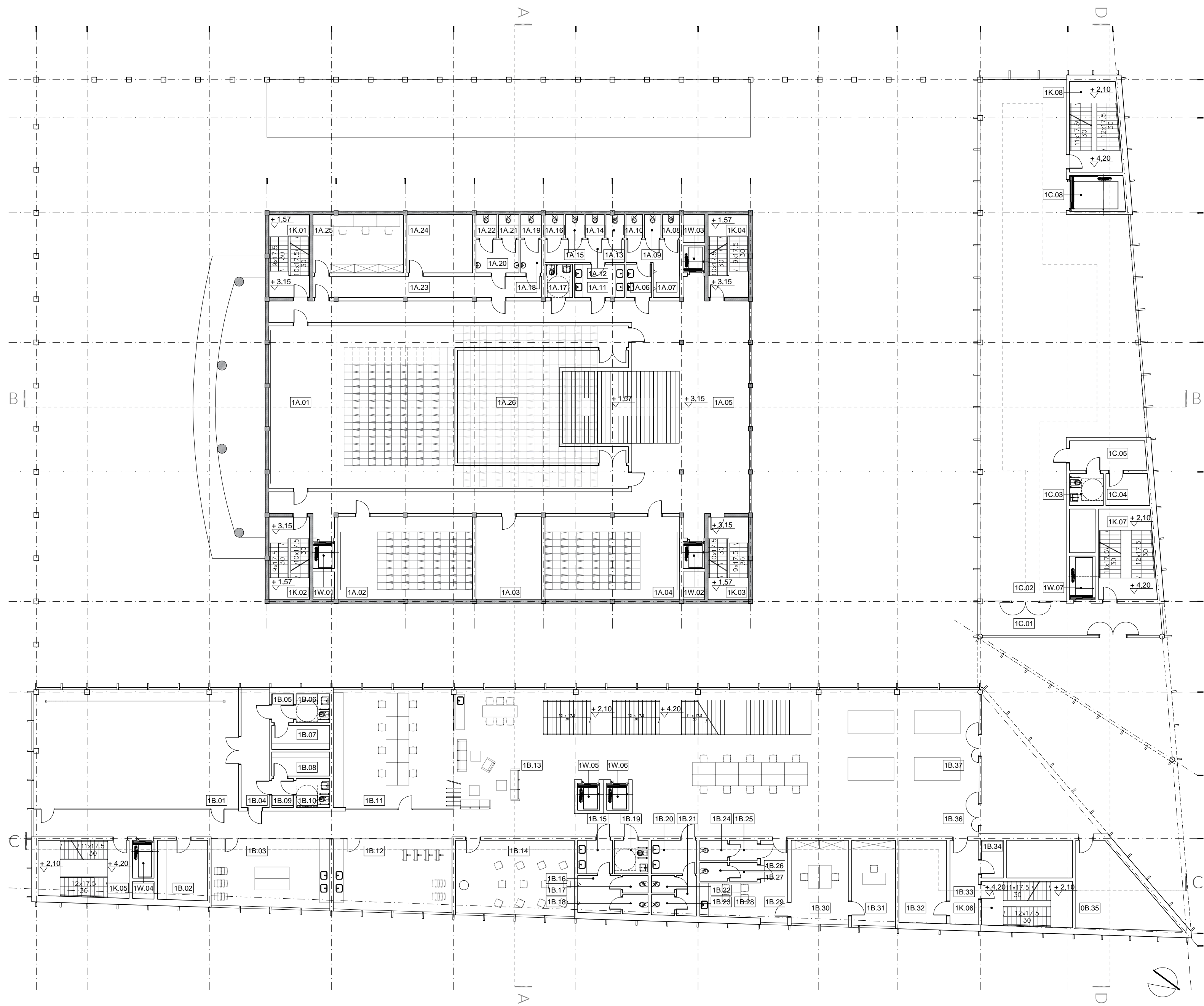
ZESTAWIENIE POMIESZCZEN PASTERU		DA.06 SALA WARSZTATOWA		DA.15 PRZEDSIENIE WC		BIURO		OB.01		OB.02		OB.03		OB.04		OB.05		OB.06		OB.07		OB.08		OB.09		OB.10		OB.11		OB.12		OB.13		OB.14		OB.15		OB.16		OB.17		OB.18		OB.19		OB.20		OB.21		OB.22		OB.23		OB.24		OB.25		OB.26		OB.27		OB.28		OB.29		OB.30		OB.31		OB.32		OB.33		OB.34		OB.35		OB.36		OB.37		OB.38		OB.39		OB.40		OB.41		OB.42		OB.43		OB.44		OB.45		OB.46		OB.47		OB.48		OB.49		OB.50		OB.51		OB.52		OB.53		OB.54		OB.55		OB.56		OB.57		OB.58		OB.59		OB.60		OB.61		OB.62		OB.63		OB.64		OB.65		OB.66		OB.67		OB.68		OB.69		OB.70		OB.71		OB.72		OB.73		OB.74		OB.75		OB.76		OB.77		OB.78		OB.79		OB.80		OB.81		OB.82		OB.83		OB.84		OB.85		OB.86		OB.87		OB.88		OB.89		OB.90		OB.91		OB.92		OB.93		OB.94		OB.95		OB.96		OB.97		OB.98		OB.99		OB.100																																																																																																						
NR	NAMNA	POW.	DA.07 KOMUNIKACJA	215	DA.17 WC	2,09	OB.01 Foyer	86,52	OB.01	ROZDZIELNA BRLOWA	5,47	OB.02	PRZEDSIENIE WC	3,89	OB.03	GABINE TOYKREKTORA	18,01	OB.04	SALA KONSULTACYJNA	11,24	OB.05	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.06	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.07	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.08	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.09	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.10	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.11	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.12	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.13	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.14	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.15	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.16	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.17	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.18	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.19	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.20	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.21	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.22	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.23	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.24	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.25	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.26	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.27	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.28	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.29	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.30	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.31	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.32	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.33	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.34	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.35	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.36	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.37	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.38	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.39	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.40	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.41	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.42	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.43	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.44	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.45	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.46	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.47	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.48	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.49	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.50	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.51	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.52	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.53	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.54	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.55	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.56	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.57	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.58	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.59	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.60	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.61	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.62	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.63	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.64	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.65	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.66	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.67	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.68	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.69	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.70	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.71	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.72	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.73	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.74	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.75	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.76	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.77	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.78	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.79	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.80	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.81	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.82	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.83	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.84	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.85	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.86	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.87	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.88	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.89	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.90	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.91	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.92	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.93	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.94	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.95	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.96	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.97	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.98	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.99	ROZDZIELNACZYSTA	21,84	OB.100	ROZDZIELNACZYSTA	21,84

00 | 1:200

PRZEKROJ B-B | 1:200

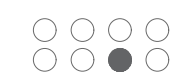
ZESTAWIENIE POK. PIĘTRZA I		BUDYNEK B		BUDYNEK C		ZESTAWIENIE FUNKCJI	
NR	NAZWA	POW.					
1A.01	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.01	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.01	SALA KONFERENCYJNA
1A.02	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.02	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.02	SALA KONFERENCYJNA
1A.03	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.03	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.03	SALA KONFERENCYJNA
1A.04	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.04	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.04	SALA KONFERENCYJNA
1A.05	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.05	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.05	SALA KONFERENCYJNA
1A.06	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.06	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.06	SALA KONFERENCYJNA
1A.07	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.07	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.07	SALA KONFERENCYJNA
1A.08	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.08	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.08	SALA KONFERENCYJNA
1A.09	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.09	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.09	SALA KONFERENCYJNA
1A.10	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.10	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.10	SALA KONFERENCYJNA
1A.11	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.11	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.11	SALA KONFERENCYJNA
1A.12	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.12	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.12	SALA KONFERENCYJNA
1A.13	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.13	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.13	SALA KONFERENCYJNA
1A.14	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.14	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.14	SALA KONFERENCYJNA
1A.15	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.15	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.15	SALA KONFERENCYJNA
1A.16	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.16	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.16	SALA KONFERENCYJNA
1A.17	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.17	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.17	SALA KONFERENCYJNA
1A.18	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.18	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.18	SALA KONFERENCYJNA
1A.19	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.19	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.19	SALA KONFERENCYJNA
1A.20	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.20	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.20	SALA KONFERENCYJNA
1A.21	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.21	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.21	SALA KONFERENCYJNA
1A.22	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.22	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.22	SALA KONFERENCYJNA
1A.23	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.23	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.23	SALA KONFERENCYJNA
1A.24	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.24	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.24	SALA KONFERENCYJNA
1A.25	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.25	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.25	SALA KONFERENCYJNA
1A.26	SALA KONFERENCYJNA	18,00	1B.26	SALA KONFERENCYJNA	18,00	2A.26	SALA KONFERENCYJNA

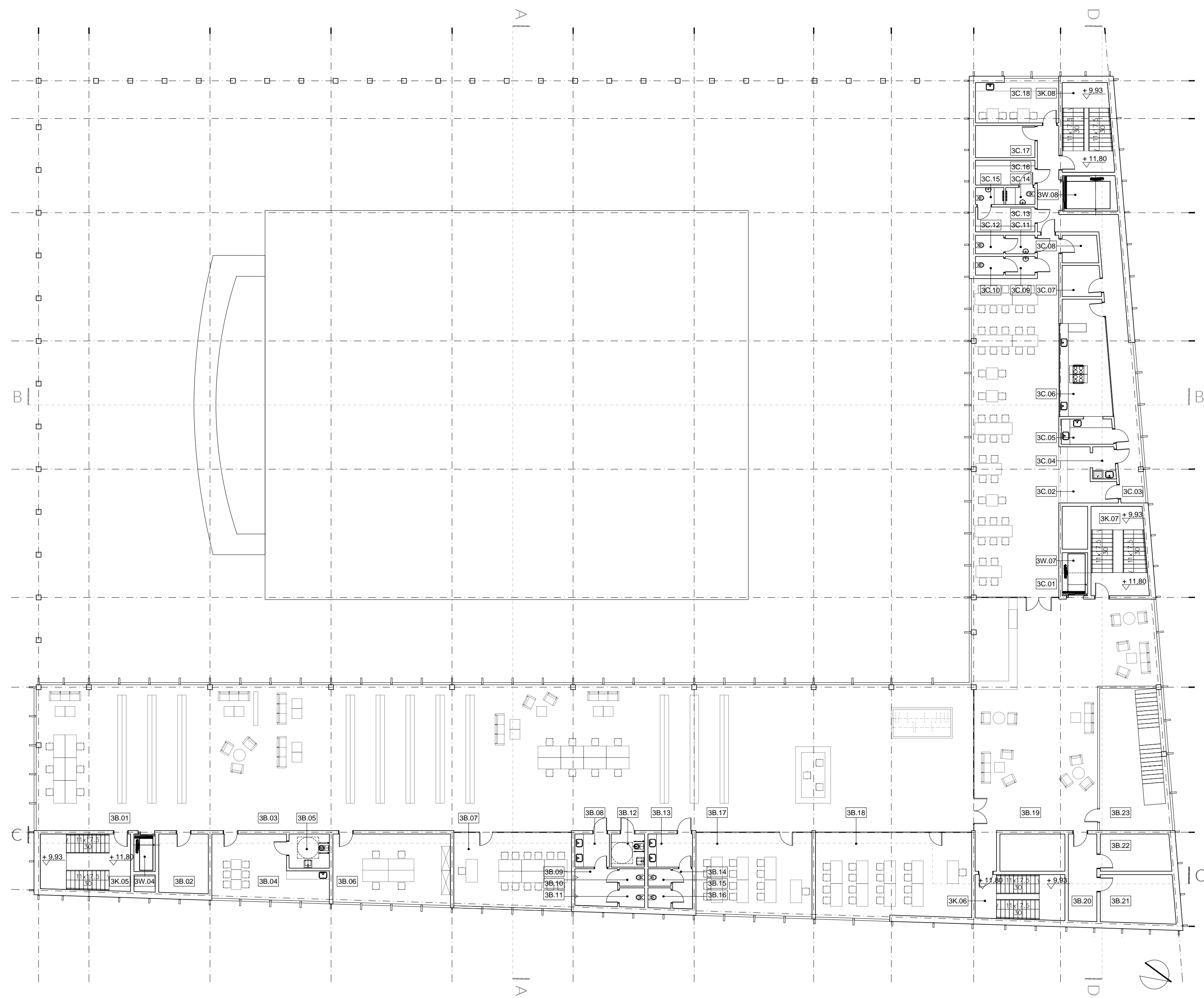
011|1:200

02|1:200

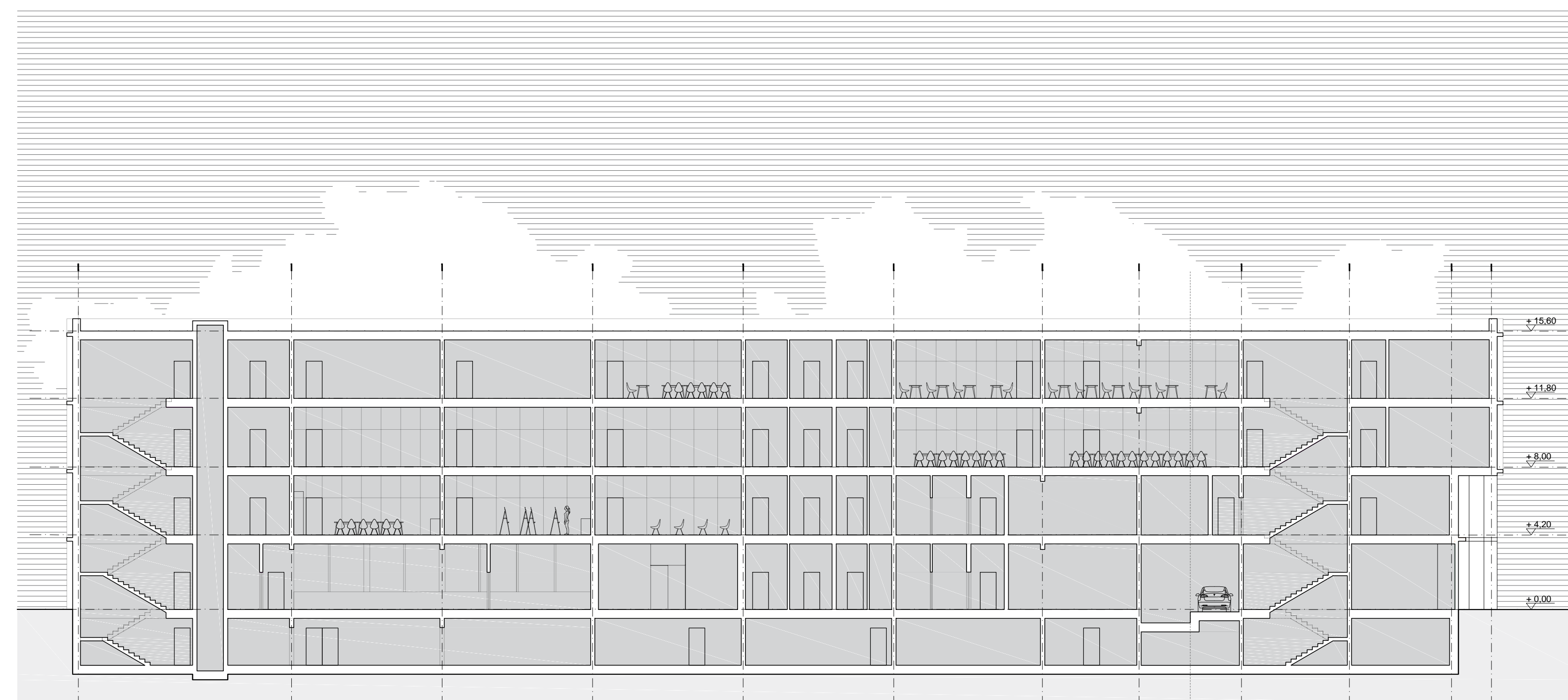
ELEWACJA ZACHODNIA | 1:200

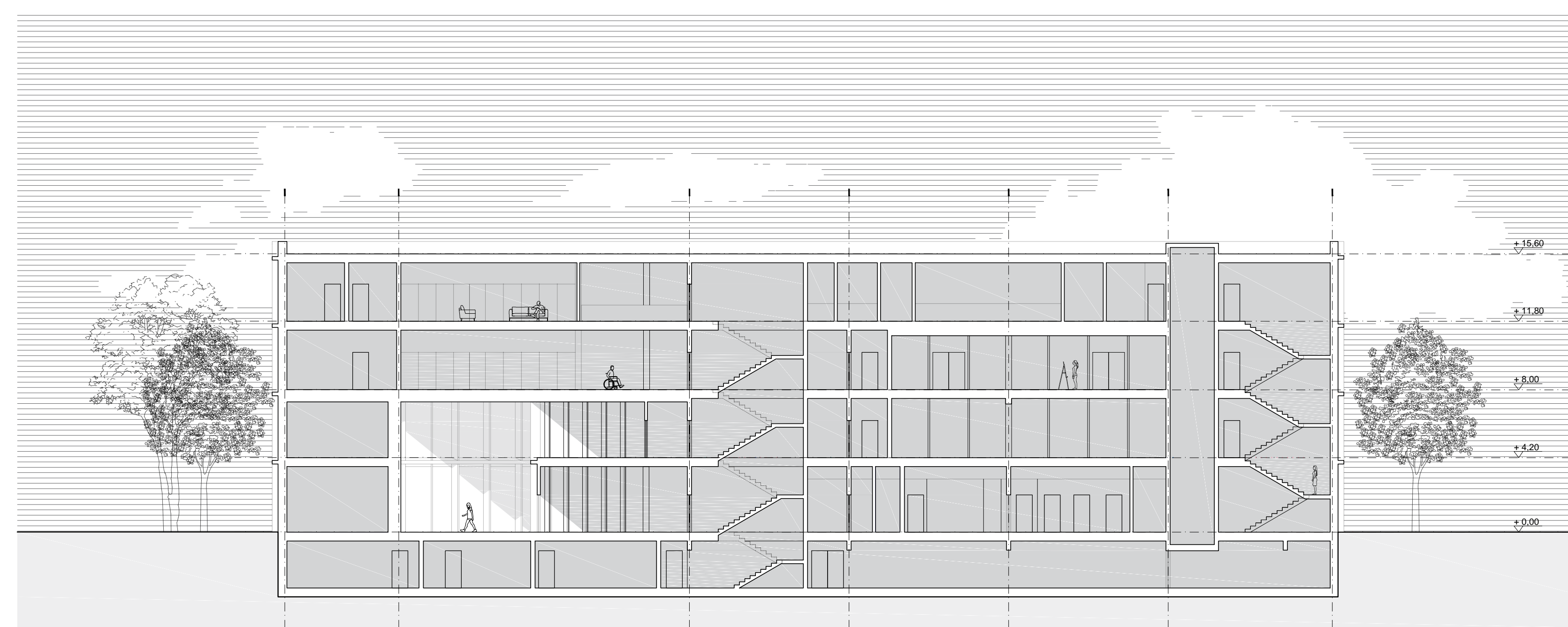

ZESTAWIENIE POMIESZCZENI PIĘTRA III							
NR	NAZWA	POW.		NR	FOYER	POW.	
SB.01	KOMUNIKACJA	52,39	28.11	WC	2,16	28.12	WC
SB.02	POM. GOSPODARCZE	14,64	28.11	WC	2,95	SB.11	POM. TECH. MAG.
SB.03	BIURO	58,24	28.12	WC	5,44	SB.12	POM. TECH. MAG.
SB.04	POM. SOCJALNE	35,44	28.13	PRZEDSIENIE WC	7,27	SB.13	PRZEDSIENIE WC
SB.05	WC	6,80	28.14	PRZEDSIENIE WC	3,89	SB.14	PRZEDSIENIE WC
SB.06	ADMINISTRACJA	40,77	28.15	WC	1,97	SB.15	WC
SB.07	SALA LEKTYWNA	43,32	28.16	WC	2,38	SB.16	WC
SB.08	PRZEDSIENIE WC	5,44	28.17	SALA LEKTYWNA	47,06	SB.17	SALA LEKTYWNA
			28.18	SALA LEKTYWNA	45,04	SB.18	SALA LEKTYWNA
			28.19	PRZEDSIENIE WC	3,89	SB.19	PRZEDSIENIE WC
			28.20	PRZEDSIENIE WC	7,27	SB.20	PRZEDSIENIE WC
			28.21	WC	2,16	SB.21	WC
			28.22	WC	2,95	SB.22	WC
			28.23	WC	5,44	SB.23	WC
			28.24	WC	2,16	SB.24	WC
			28.25	WC	2,95	SB.25	WC
			28.26	WC	5,44	SB.26	WC
			28.27	WC	2,16	SB.27	WC
			28.28	WC	2,95	SB.28	WC
			28.29	WC	5,44	SB.29	WC
			28.30	WC	2,16	SB.30	WC
			28.31	WC	2,95	SB.31	WC
			28.32	WC	5,44	SB.32	WC
			28.33	WC	2,16	SB.33	WC
			28.34	WC	2,95	SB.34	WC
			28.35	WC	5,44	SB.35	WC
			28.36	WC	2,16	SB.36	WC
			28.37	WC	2,95	SB.37	WC
			28.38	WC	5,44	SB.38	WC
			28.39	WC	2,16	SB.39	WC
			28.40	WC	2,95	SB.40	WC
			28.41	WC	5,44	SB.41	WC
			28.42	WC	2,16	SB.42	WC
			28.43	WC	2,95	SB.43	WC
			28.44	WC	5,44	SB.44	WC
			28.45	WC	2,16	SB.45	WC
			28.46	WC	2,95	SB.46	WC
			28.47	WC	5,44	SB.47	WC
			28.48	WC	2,16	SB.48	WC
			28.49	WC	2,95	SB.49	WC
			28.50	WC	5,44	SB.50	WC

0311:200

PRZEKRÓJ C-C | 1:200

PRZEKRÓJ D-D | 1:200

ELEWACJA WSCHODNIA | 1:200

